

Załącznik nr 1
do uchwały nr 175 /25
Zarządu Powiatu Kwidzyńskiego
z dnia 28 lipca 2025 r.

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025 – 2030 w Powiecie Kwidzyńskim

Spis treści

Wprowadzenie	3
Uwarunkowania prawne.....	4
I. Podstawowe informacje o powiecie	5
II. Diagnoza potrzeb oraz potencjału społeczności lokalnej w zakresie rozwoju usług społecznych	11
1. Badania ilościowe	11
2. Dane statystyczne	22
3. Badania jakościowe	30
4. Podsumowanie badań. Główne wskaźniki.....	34
III. Program deinstytucjonalizacji usług społecznych. Proponowane obszary strategiczne, cele ogólne i szczegółowe oraz działania	36
IV. Systemy monitorowania i oceny. Wdrażanie programu.....	51
Podsumowanie	56
Aneks	56

Wprowadzenie

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi ważny kierunek rozwoju i zmian polityki społecznej państwa, szczególnie w kontekście aktualnych wyzwań i potrzeb społecznych ujawniających się na szczeblach lokalnych (zmiany w strukturze społecznej, starzejąca się populacja, przeobrażenia rynku pracy, wyzwania pieczy zastępczej, nowe wyzwania zdrowotne i ekologiczne, bezdomność itd.). Aktualnym wyzwaniem staje się proces skutecznej deinstytucjonalizacji usług społecznych w kierunku rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, bezpośrednio w miejscu zamieszkania.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych jest oczekiwanym procesem. Z wielu analiz i badań naukowych wynika, że usługi społeczne organizowane w społeczności lokalnej i w środowisku zamieszkania przynoszą pozytywne rezultaty i zadowolenie odbiorców.

Rozwój usług społecznych i proces ich deinstytucjonalizacji będzie się odbywał tam, gdzie są potrzeby społeczne, czyli na poziomie lokalnym. Stąd też kluczowe będzie zaangażowanie samorządów lokalnych w planowanie i organizację całego procesu.

Na poziomie regionalnym samorządy województw przygotowały Regionalne Plany Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, które określają ramy prowadzonych działań, natomiast samorząd powiatowy i gminny powinien opracować lokalny plan organizacji i realizacji usług społecznych w formie zdeinstytucjonalizowanej.

Samorządy lokalne powinny zatem w obecnej chwili zająć się procesem diagnozowania potrzeb w zakresie usług społecznych i odpowiednio zaplanować proces deinstytucjonalizacji usług społecznych. Temu mają służyć przedkładane wytyczne jako materiał kierunkujący i pomocniczy do opracowania Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych. Dlatego też taki dokument powstał w odniesieniu do Powiatu Kwidzińskiego. Poprzez pracę zespołu do współpracy przy opracowaniu „Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025 - 2030 w powiecie kwidzińskim” na terenie Powiatu Kwidzińskiego powstał niniejszy program, który w pełni oddaje zapotrzebowanie na zmianę w usługach społecznych.

Niniejszy program posłuży operacjonalizacji działań zmierzających do stosowania nowych form i działań w ramach usług społecznych.

Dokument został poddany konsultacjom społecznym i dostosowany do ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Uwarunkowania prawne oznaczające, że niniejszy program jest kompatybilny z niżej wskazanymi dokumentami.

1. **Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030** (z perspektywą do 2035 r.). Wskazuje ona przy tym, że usługi społeczne są generalnie dedykowane wszystkim, jednak szczególny nacisk trzeba położyć na kierowanie ich do osób, które mogą być narażone na jakiegokolwiek przejawy wykluczenia społecznego czy dyskryminacji. Dotyczy to przede wszystkim:
 - dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami;
 - osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
 - osób w kryzysie psychicznym;
 - osób starszych;
 - osób w kryzysie bezdomności;
 - wszystkich innych grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
2. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030).
3. Regionalny Plan Rozwoju i Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych i Zdrowotnych w Województwie Pomorskim na lata 2023-2025. Dokument ten przyjęto Uchwałą Nr 978/473/23 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 17 sierpnia 2023 r.
4. Regionalny Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2025-2030.

Programy powiatowe:

Strategia Rozwoju Społeczno Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego, aktualizacja z dnia 27.08.2018 r.

- 1) Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie kwidzyńskim na lata 2022 – 2030;
- 2) Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie kwidzyńskim na lata 2022-2030;
- 3) Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kwidzyńskim na lata - 2025-2027;
- 4) Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030.

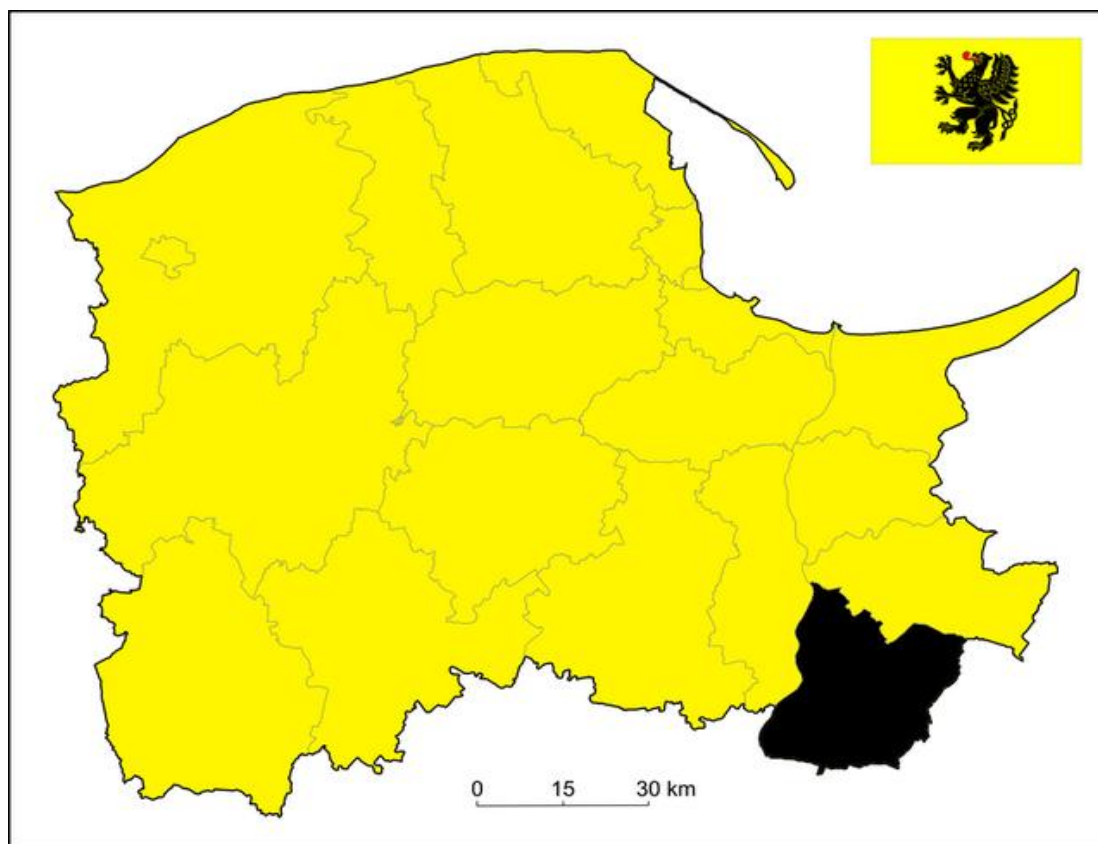
I. PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE

Położenie geograficzne

Powiat Kwidzyński znajduje się w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego, w północnej Polsce. Graniczy z powiatami: sztumskim i tczewskim (woj. pomorskie), świeckim i grudziądzkim (woj. kujawsko-pomorskie) oraz iławskim (woj. warmińsko-mazurskie). Zachodnią granicę powiatu wyznacza rzeka Wisła.

Atutem regionu są dogodne połączenia komunikacyjne. Przez powiat przebiega droga krajowa nr 55 (Malbork–Stolno) oraz linie kolejowe: magistrała Gdańsk–Warszawa–Kraków i linia Malbork–Grudziądz–Toruń. Odległość do najbliższego portu lotniczego i morskiego wynosi około 100 km.

Ilustracja 1. Położenie Powiatu Kwidzyńskiego na mapie woj. pomorskiego

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Powiat Kwidzyński w liczbach

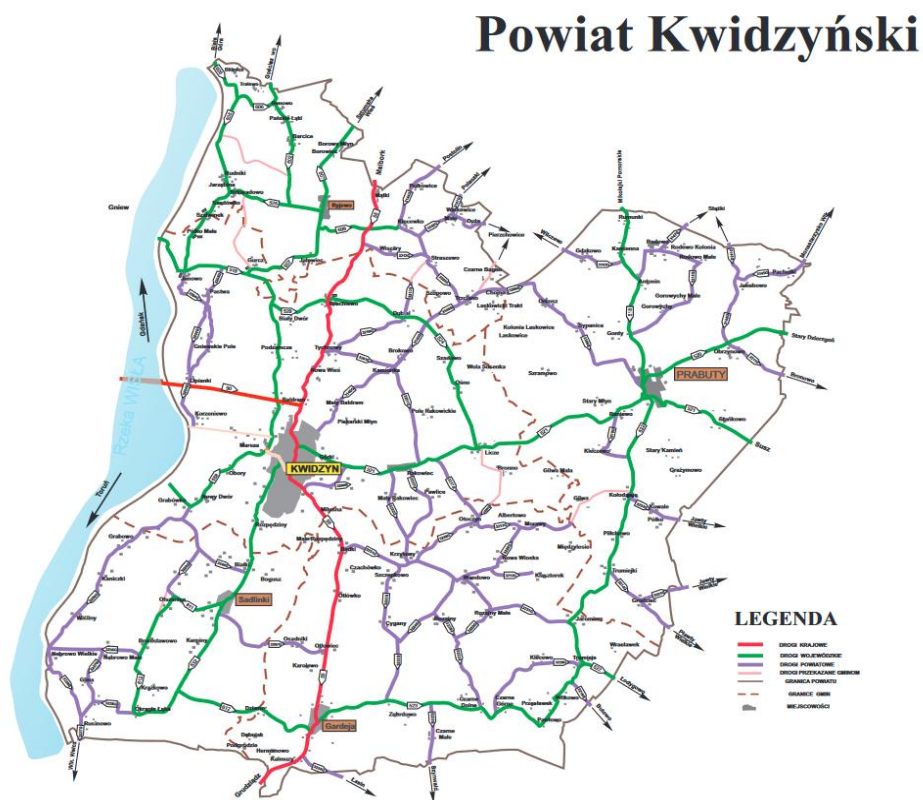
Powierzchnia: 835 km²

Liczba ludności ogółem: 76 866

- Miasto Kwidzyn: 34 073
- Miasto i gmina Prabuty: 12 098
- Gmina Kwidzyn: 11 265
- Gmina Gardeja: 8 056
- Gmina Sadlinki: 5 809
- Gmina Ryjewo: 5 565

Źródło: dane Urząd Miejski Kwidzyn i Urząd Gminy Kwidzyn; stan na 31.12.2024.

Ilustracja 2. Powiat Kwidzyński – układ drogowy

Źródło: Gospodarka i infrastruktura w Powiecie Kwidzyńskim

Ilustracja 3. Gminy na terenie Powiatu Kwidzińskiego

Źródło: Gminy w Powiecie Kwidzińskim

Infrastruktura

- **Długość dróg (łącznie):** 454,18 km
 - krajowe: 40,38 km
 - wojewódzkie: 185,66 km
 - powiatowe: 228,14 km
- **Sieć wodociągowa:** 997,8 km
- **Sieć kanalizacyjna:** 445,9 km
- **Powierzchnia lasów:** 19 777,15 ha

Organizacje pozarządowe

W powiecie działają 255 stowarzyszenia i 54 fundacje, w tym:

- Stowarzyszenia zarejestrowane: 140
- Stowarzyszenia kultury fizycznej nie działające gospodarczo: 49
- Uczniowskie kluby sportowe: 21
- Stowarzyszenia zwykłe: 45

Edukacja i instytucje społeczne

Szkoły ponadpodstawowe:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 i nr 2 w Kwidzynie
- Zespół Szkół nr 1 i nr 2 w Kwidzynie
- Zespół Szkół w Prabutach
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kwidzynie

Placówki opiekuńczo-wychowawcze:

- Domy dla Dzieci w Kwidzynie i Ryjewie

Szkoły specjalne:

- Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Kwidzynie
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Barcicach
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Kwidzynie
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Okrągłej Łące
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Prabutach

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne:

- Poradnia w Kwidzynie
- Filia poradni w Prabutach

Domy pomocy społecznej

- Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie
- Dom Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” w Ryjewie

Jednostki wsparcia społecznego

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prabutach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadlinkach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryjewie
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kwidzynie
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Okrągłej Łące
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kwidzynie
- Mieszkania treningowe w Kwidzynie
- Samodzielny Publiczny Ośrodek Terapii i Rehabilitacji dla Dzieci w Kwidzynie
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Górkach
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Ryjewie

Służby i administracja powiatowa

- Komenda Powiatowa Policji
- Komenda Państwowej Straży Pożarnej
- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- Powiatowy Zespół Ekonomiczno-Administracyjny
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy
- Powiatowy Urząd Pracy
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Podsumowanie

Dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne:

- Południowo-wschodnia część województwa pomorskiego, z dostępem do rzeki Wisły
- Bliskość ważnych powiatów z trzech łącznie województw
- Przebieg drogi krajowej nr 55 oraz linii kolejowych Gdańsk–Warszawa–Kraków i Malbork–Grudziądz–Toruń
- Do najbliższego portu lotniczego i morskiego jest ok. 100 km

Duża powierzchnia i stabilna liczba ludności:

- Powierzchnia: 835 km²
- Liczba mieszkańców: niemal 80 tys. (dominującą jednostką jest miasto Kwidzyn – 36,7 tys.)

Rozbudowana infrastruktura techniczna:

- Ponad 450 km dróg, z czego aż 228 km to drogi powiatowe
- Sieć wodociągowa o długości niemal 1000 km
- Sieć kanalizacyjna licząca ponad 445 km
- Duży udział terenów leśnych – niemal 20 tys. ha

Aktywny sektor społeczny i obywatelski:

- Działa łącznie 309 organizacji pozarządowych (255 stowarzyszenia i 54 fundacje)
- Wśród nich: uczniowskie kluby sportowe, organizacje kultury fizycznej nieprowadzące działalności gospodarczej i stowarzyszenia zwykłe

Silne zaplecze edukacyjne i wychowawcze:

- 6 szkół ponadpodstawowych w Kwidzynie i Prabutach
- Placówki kształcenia zawodowego i specjalnego, m.in. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Barcicach

Wsparcie dla dzieci i osób z niepełnosprawnościami:

- Domy dla Dzieci, szkoły specjalne i przedszkola, ośrodki rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne
- Dwa domy pomocy społecznej (Kwidzyn i Ryjewo)
- Dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kwidzynie i Ryjewie

Dobrze funkcjonująca administracja powiatowa i służby publiczne:

- Komenda Powiatowa Policji w Kwidzynie, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kwidzynie, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Kwidzynie, Powiatowy Inspektorat Weterynarii. Inspekcja Weterynaryjna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kwidzynie
- Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kwidzynie i inne jednostki wsparcia społeczno-administracyjnego

Zróżnicowana struktura gminna:

- 6 jednostek administracyjnych: Miasto Kwidzyn, Miasto i Gmina Prabuty oraz 4 gminy (Gardeja, Ryjewo, Sadlinki, Kwidzyn), co umożliwia planowanie zrównoważonego rozwoju

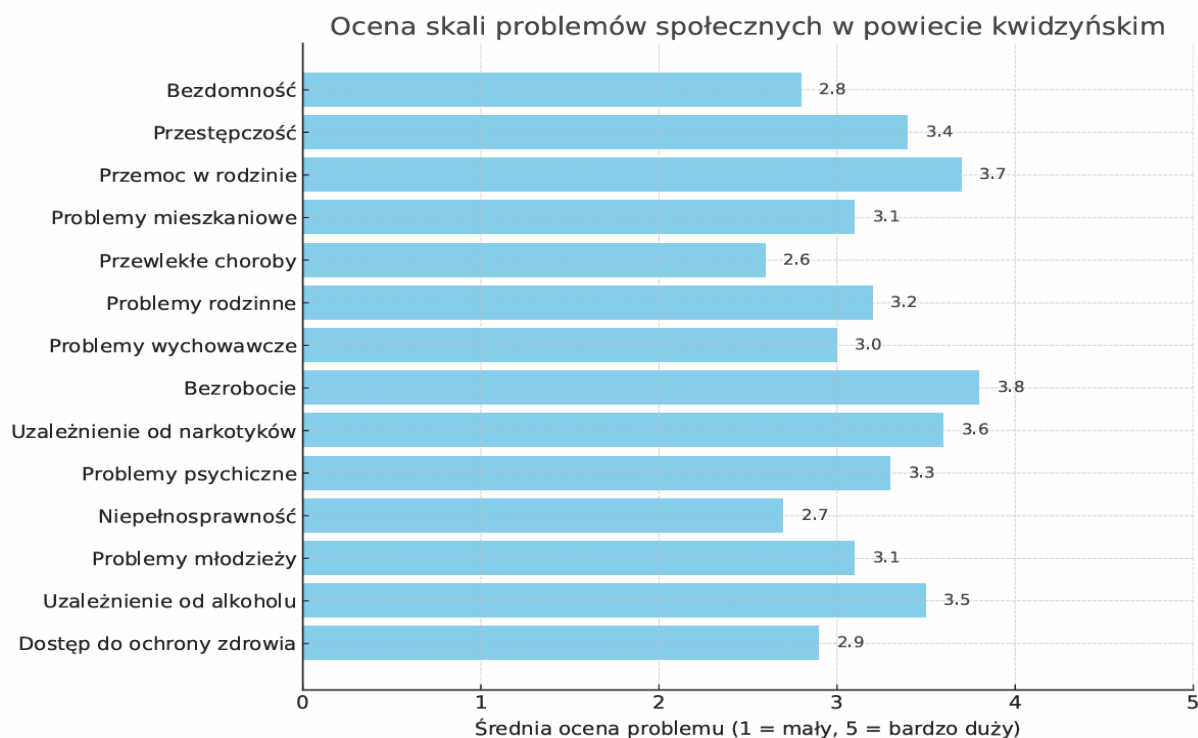
II. DIAGNOZA POTRZEB ORAZ POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

1. Badania ilościowe¹

OCENA SKALI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE

Wykres 1. Ocena skali problemów społecznych wśród mieszkańców powiatu

Mieszkańcy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

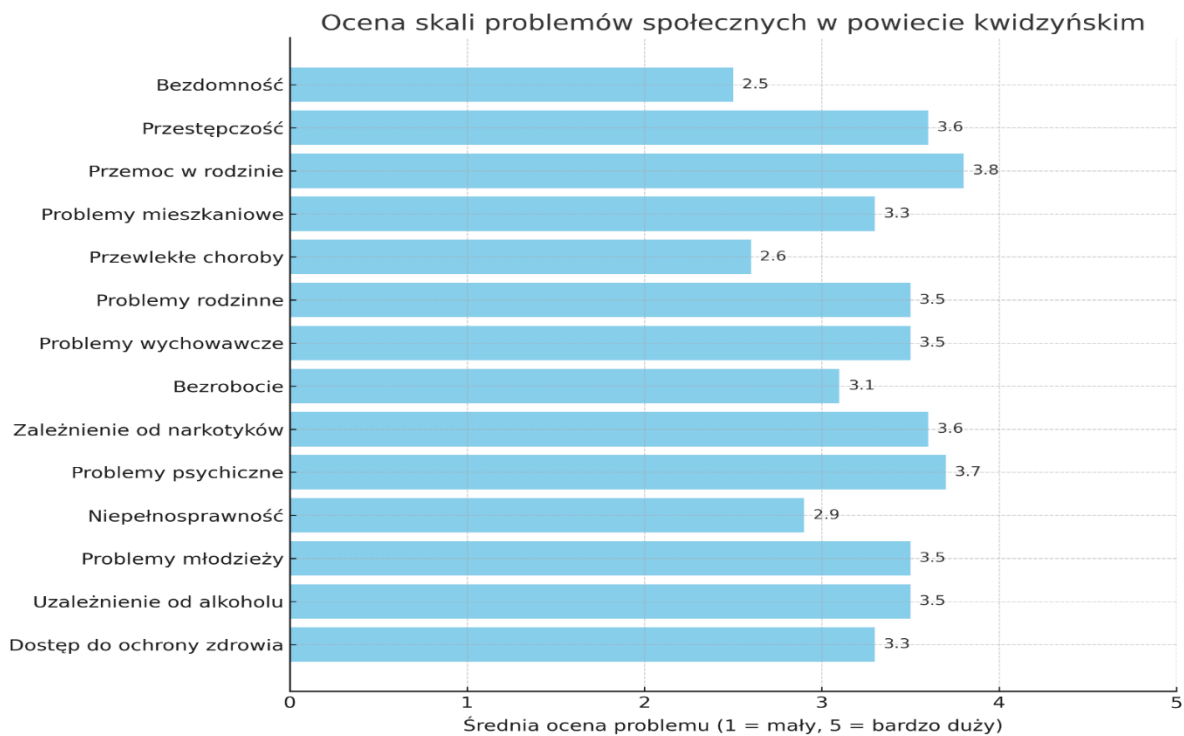
Wykres 2. Ocena skali problemów społecznych wśród ekspertów

¹ W marcu i kwietniu 2025 roku na terenie powiatu kwidzińskiego przeprowadzono badania metodą CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing). Badaniem objęto dwie grupy respondentów: mieszkańców powiatu oraz ekspertów związanych z lokalną polityką społeczną.

Wśród mieszkańców wzięło udział łącznie 390 osób, reprezentujących różne gminy i grupy wiekowe. Grupa ekspertów (180 osób) składała się z przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów oraz pracowników instytucji działających na rzecz społeczności. Celem badania było zebranie opinii na temat aktualnych potrzeb społecznych oraz efektywności działań prowadzonych w powiecie.

Eksperci, pracownicy, osoby kierujące i zarządzające, autorytety lokalne

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

Tabela 1. Ocena skali problemów społecznych wśród mieszkańców powiatu oraz ekspertów

Zestawienie ocen problemów społecznych w powiecie kwidzińskim według ekspertów oraz mieszkańców (1 - mały; 5 - b. duży)

Problem społeczny	Ocena ekspertów	Ocena mieszkańców
Bezrobocie	3.1	3.8
Bezdomność	2.5	2.8
Przewlekłe choroby	2.6	2.6
Uzależnienie od narkotyków	3.6	3.6
Uzależnienie od alkoholu	3.5	3.5
Przemoc w rodzinie	3.8	3.7
Problemy mieszkaniowe	3.3	3.1
Niepełnosprawność	2.9	2.7
Przestępczość	3.6	3.4
Problemy rodzinne	3.5	3.2
Problemy młodzieży	3.5	3.1
Dostęp do ochrony zdrowia	3.3	2.9
Problemy psychiczne	3.7	3.3
Problemy wychowawcze	3.5	3.0

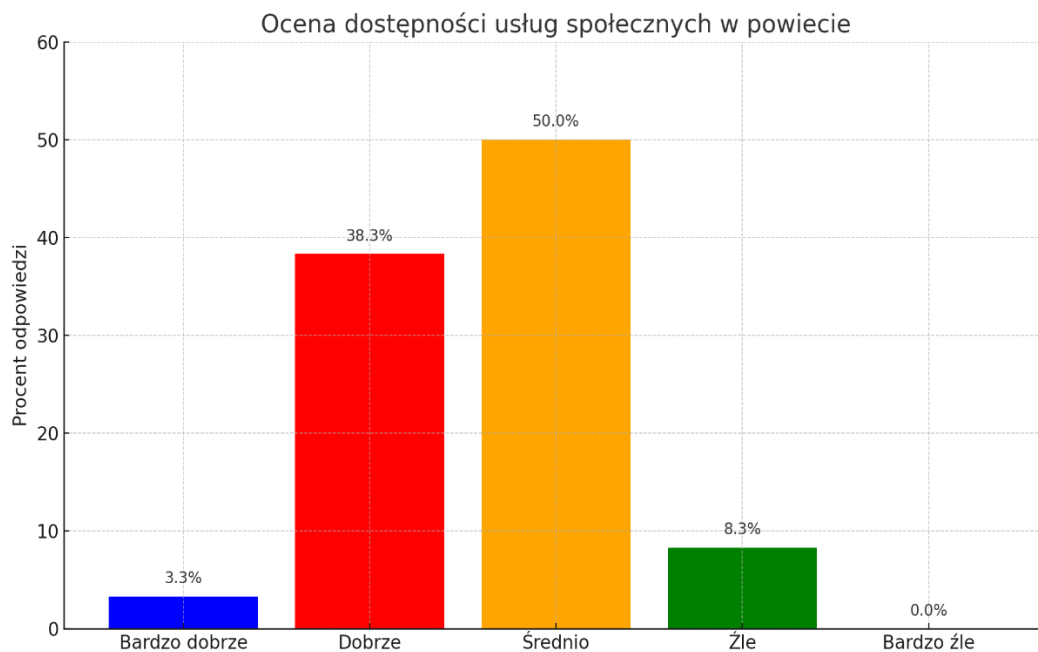
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

Dostępność usług społecznych w powiecie (w %)

Wykres 3. Ocena dostępności usług społecznych wśród ekspertów

Eksperci, pracownicy, osoby kierujące i zarządzające w ramach poszczególnych gmin powiatu kwidzińskiego, autorytety lokalne

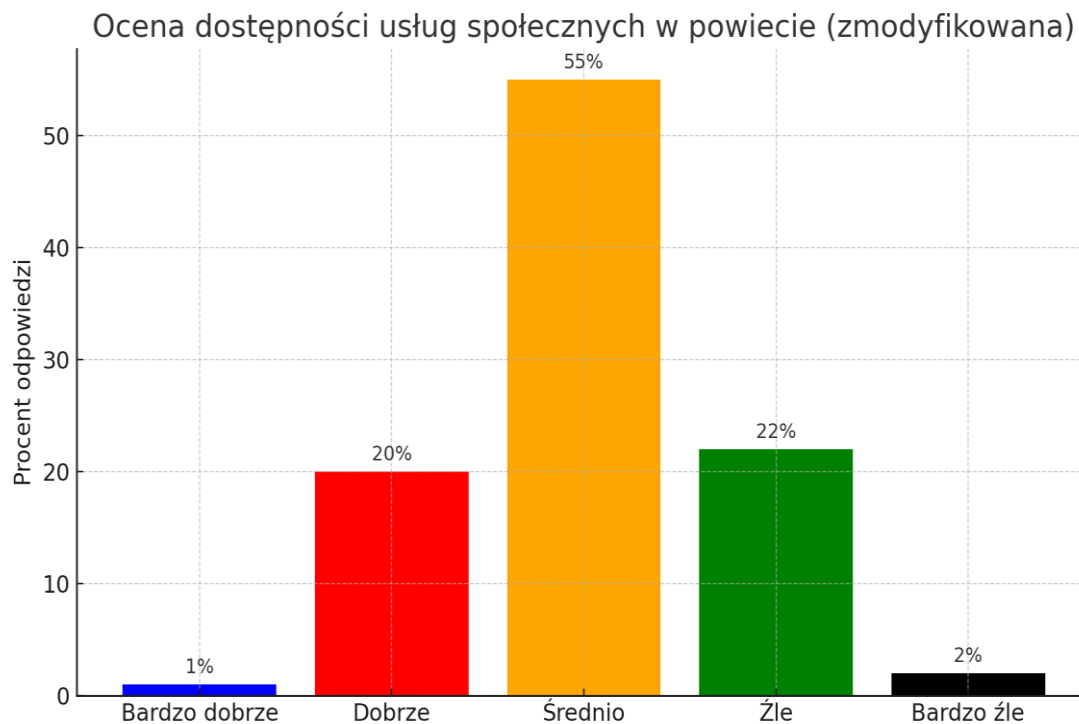
średnia – 3,3 (1 - mały; 5 - b. duży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

Mieszkańcy (w %)

Wykres 4. Ocena dostępności usług społecznych wśród mieszkańców

średnia 2,9 (1 - mały; 5 - b. duży)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

Główne grupy problemów społecznych w powiecie (w %)

Tabela 2. Główne problemy społeczne na terenie powiatu; ogół badanych oraz oddzielnie mieszkańcy oraz eksperci

wszyscy respondenci: 48,0%	mieszkańcy	eksperti
Brak dostępu do usług zdrowotnych i psychiatrycznych/psychologicznych (dzieci, młodzież, dorośli) • Długi czas oczekiwania na wizyty (podstawowa opieka zdrowotna, specjaliści, psycholodzy) • Za mało lekarzy, terapeutów, brak darmowej pomocy specjalistów • Kryzysy psychiczne, depresje, choroby psychiczne, próby samobójcze • Brak wsparcia środowiskowego i długofalowego	28,0	39,0

wszyscy respondenci: 22,0%	mieszkańcy	eksperti
Problemy osób z niepełnosprawnościami i seniorów (opieka, wsparcie, aktywność) • Niewystarczające wsparcie opiekunów, brak opieki wychowawczej • Brak usług środowiskowych i aktywizujących • Problemy z mobilnością, izolacja społeczna	16,0	27,0

wszyscy respondenci: 18,0%	mieszkańcy	eksperci
Problemy rodzinne i wychowawcze (brak wsparcia, rodzin zastępczych) • Brak działań środowiskowych wspierających rodziny • Niewystarczające wsparcie dla rodzin z trudnościami • Zjawiska patologii społecznej	19,0	17,0

wszyscy respondenci: 16,0%	mieszkańcy	eksperci
Wykluczenie transportowe i komunikacyjne • Słaba komunikacja publiczna, brak połączeń weekendowych • Bariery komunikacyjne i architektoniczne • Problem z dojazdem do urzędów, lekarzy	21,0	12,0

wszyscy respondenci: 14,5%	mieszkańcy	eksperci
Brak miejsc dla młodzieży; brak miejsc do integracji społecznej • Brak świetlic, klubów młodzieżowych, przestrzeni do integracji • Młodzież pozostawiona sama sobie, wzrost demoralizacji, narkotyki • Brak obecności opiekunów/pedagogów w miejscach spotkań	17,0	13,0

wszyscy respondenci: 14,5%	mieszkańcy	eksperti
Problemy mieszkaniowe (brak mieszkań, noclegowni, mieszkalnictwa wspomaganego) • Brak mieszkań socjalnych i wspomaganych • Osoby opuszczające placówki nie mają gdzie mieszkać • Bezdomność	17,0	11,0

wszyscy respondenci: 11,5%	mieszkańcy	eksperti
Brak informacji i koordynacji odnośnie form wsparcia • Nie wiadomo, gdzie i jak szukać pomocy • Brak gotowości instytucji do pracy w środowisku • Brak sieciowania i współpracy (organizacje pozarządowe, organizacje pozarządowe, organizacje/instytucje publiczne, biznes)	15,0	6,0

wszyscy respondenci: 12,0%	mieszkańcy	eksperti
Niska świadomość społeczna i stygmatyzacja (wstyd przed proszeniem o pomoc, stereotypy) • Szczególnie w kontekście zdrowia psychicznego • Brak akceptacji i otwartości społecznej	10,0	14,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

WSKAZYWANY RODZAJ USŁUG, JAKIE NALEŻY REALIZOWAĆ W NOWYM PROGRAMIE

Tabela 3. Wskazywane działania/usług na terenie powiatu zdaniem mieszkańców oraz ekspertów – w %

	mieszkańcy	eksperti
Wsparcie psychologiczne	26,0	31,0
Pomoc w opiece nad osobami z niepełnosprawnościami	24,0	31,0
Wszelkie wsparcie dla osób starszych	20,0	30,0
Realizacja usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	19,0	23,0
Rozwój mieszkalnictwa wspomagane z koszykiem usług	21,0	26,0
Usługi wsparcia rodziny i dzieci (np. żłobki, przedszkola, warsztaty i spotkania dla rodziców)	17,0	21,0
Usługi z zakresu całodobowej opieki (np. w domach pomocy społecznej)	18,0	21,0
Opieka wytchnieniowa	11,0	17,0
Wdrożenie i realizacja usług sąsiedzkich	8,0	18,0
Rozwój teleopieki (np. opaski telemetryczne)	6,0	11,0
Tworzenie klubów i grup zrzeszających np. osoby starsze oraz klubów dziecięcych	11,0	13,0
Ośrodki wsparcia, świadczące wsparcie w systemie dziennym, w tym: dzienne domy pomocy	16,0	21,0
Działalność asystencka (np. asystent osoby niepełnosprawnej / starszej / asystent rodziny)	15,0	21,0
Wsparcie szkoleniowe, specjalistyczne, psychologiczne dla opiekunów osób wymagających wsparcia	10,0	20,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

Tabela 4. Wskazywane działania/usługi do realizacji na terenie powiatu - ogół badanych w %

	ogół badanych
Wsparcie psychologiczne	28,0
Pomoc w opiece nad osobami z niepełnosprawnościami	27,0
Wszelkie wsparcie dla osób starszych	25,0
Rozwój mieszkalnictwa wspomagane z koszykiem usług	23,0
Realizacja usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	21,0
Usługi wsparcia rodziny i dzieci (np. żłobki, przedszkola, warsztaty i spotkania dla rodziców)	19,0
Ośrodki wsparcia, świadczące wsparcie w systemie dziennym, w tym: dzienne domy pomocy	19,0
Usługi z zakresu całodobowej opieki (np. w domach pomocy społecznej)	19,0
Działalność asystencka (np. asystent osoby niepełnosprawnej / starszej / asystent rodziny)	18,0
Wsparcie szkoleniowe, specjalistyczne, psychologiczne dla opiekunów osób wymagających wsparcia	15,0
Opieka wytchnieniowa	14,0
Wdrożenie i realizacja usług sąsiedzkich	13,0
Tworzenie klubów i grup zrzeszających np. osoby starsze oraz klubów dziecięcych	12,0
Rozwój teleopieki (np. opaski telemetryczne)	9,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

WSKAŹNIKI Z BADAŃ ILOŚCIOWYCH

Tabela 5. Wskaźniki z badań ilościowych

Wskaźnik/ Kategoria	skala	Mieszkańcy	Eksperci	Uwagi / Wnioski
Bezrobocie - najwyższej oceniany problem społeczny	skala 1–5; gdzie 1 - b. nisko, 3 -średnio, 5 - b. wysoko	3,8	3,1	Mieszkańcy odczuwają silny brak stabilności dochodu.
Przemoc domowa - najwyższej oceniany przez ekspertów	skala 1–5	3,7	3,8	Eksperci często stykają się z tym problemem zawodowo.
Uzależnienia, np. alkohol - największa zgodność w ocenie	skala 1–5	3,5–3,6	3,5–3,6	Powszechnie uznane za poważny problem społeczny.
Brak usług związanych ze wsparciem dla zdrowia psychicznego – najczęściej wskazywana kategoria jako problem	Wskazania (w %)	28%	39%	Główna bariera wg ogółu badanych (średnio: 48%).
Problemy osób z niepełnosprawnościami i seniorów – kolejna najczęściej wskazywana kategoria jako problem	Wskazania (w %)	16%	27%	Średnia ogólna: 22% – wyraźna potrzeba usług opiekuńczych.
Wsparcie psychologiczne - najczęściej potrzebna usługa społeczna	Wskazania (w %)	26%	31%	Wysokie zapotrzebowanie przy niskiej dostępności.
Mieszkalnictwo wspomagane - kolejne wskazywane działanie	Wskazania (w %)	15%	30%	Średnio 23% wskazań – silny związek z problemem bezdomności.
Brak informacji i koordynacji usług społecznych - kolejne wskazywane działanie	Wskazania (w %)	15%	6%	Średnia: 11,5% – widoczna bariera w dostępie do informacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ilościowych

2. DANE STATYSTYCZNE²

A. PROGNOZA LUDNOSCI POWIATU KWIDZIŃSKIEGO 2022-2034

Tabela 6. Prognoza długości lat życia

Grupa wieku Age group	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Ogółem Total	80 636	80 391	80 150	79 911	79 661	79 512	79 384	79 168	78 903	78 622	78 318	78 000	77 645
0-4	3 710	3 468	3 263	3 160	3 064	3 090	3 090	3 084	3 085	3 083	3 090	3 100	3 110
5-9	4 386	4 409	4 366	4 252	4 114	3 840	3 626	3 441	3 338	3 248	3 266	3 249	3 233
10-14	5 123	4 930	4 745	4 597	4 516	4 455	4 507	4 469	4 364	4 229	3 947	3 719	3 532
15-19	4 630	4 826	5 051	5 143	5 128	5 145	4 965	4 793	4 653	4 581	4 508	4 545	4 501
20-24	4 377	4 365	4 362	4 382	4 487	4 608	4 820	5 050	5 142	5 132	5 145	4 959	4 788
25-29	4 597	4 438	4 311	4 285	4 236	4 225	4 220	4 221	4 241	4 348	4 456	4 645	4 860
30-34	5 314	5 123	4 944	4 722	4 486	4 374	4 228	4 110	4 086	4 035	4 014	3 999	3 987
35-39	6 533	6 212	5 891	5 570	5 378	5 193	5 019	4 852	4 637	4 403	4 283	4 131	4 010
40-44	6 983	7 085	6 961	6 952	6 807	6 468	6 168	5 854	5 546	5 362	5 176	5 002	4 836
45-49	6 268	6 416	6 679	6 783	6 829	6 913	7 026	6 918	6 915	6 777	6 445	6 145	5 832
50-54	5 029	5 185	5 429	5 638	5 875	6 128	6 276	6 533	6 632	6 680	6 754	6 865	6 762
55-59	4 803	4 706	4 634	4 648	4 738	4 850	5 009	5 249	5 451	5 678	5 920	6 055	6 301
60-64	5 191	5 030	4 869	4 731	4 633	4 572	4 486	4 420	4 441	4 531	4 638	4 791	5 024
65-69	5 242	5 255	5 192	5 101	4 922	4 755	4 618	4 476	4 356	4 277	4 224	4 150	4 089
70-74	4 035	4 196	4 358	4 463	4 605	4 654	4 671	4 619	4 543	4 386	4 245	4 127	4 005
75-79	1 980	2 287	2 629	3 014	3 228	3 395	3 544	3 685	3 775	3 897	3 939	3 957	3 920
80-84	1 194	1 206	1 196	1 180	1 316	1 547	1 791	2 063	2 361	2 530	2 663	2 781	2 896
85-89	791	804	806	815	797	781	791	789	781	881	1 040	1 206	1 386
90+	450	450	464	475	502	519	529	542	556	564	565	574	573

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Uwaga: omówienie danych statystycznych na s. 27.

² Korzystano z danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) na stronie stat.gov.pl. Wykorzystane informacje pochodzą z aktualnych komunikatów za maj 2025 roku, dotyczących danych i źródeł dla analizy lokalnych problemów społecznych i demograficznych.

**B. RUCH NATURALNY I MIGRACYJNY LUDNOŚCI POWIATU
KWIDZIŃSKIEGO 2023-2040**

Tabela 7. Prognoza ruchu naturalnego i migracji

Rok Year	Ruch naturalny <i>Natural movement</i>		Migracje wewnętrzne na pobyt stały <i>Internal migration for permanent residence</i>		Migracje zagraniczne na pobyt stały <i>International migration for permanent residence</i>	
	Urodzenia <i>Births</i>	Zgony <i>Deaths</i>	Napływ <i>Inflow</i>	Odływ <i>Outflow</i>	Imigracja <i>Immigration</i>	Emigracja <i>Emigration</i>
2023	594	770	776	902	80	23
2024	586	773	767	889	89	21
2025	584	781	755	872	95	20
2026	581	798	740	855	102	20
2027	577	805	735	846	210	20
2028	580	821	731	846	248	20
2029	580	828	724	841	170	21
2030	583	847	718	832	134	21
2031	583	864	718	823	125	20
2032	587	883	709	815	118	20
2033	589	900	706	809	116	20
2034	591	922	698	817	114	19
2035	595	927	695	813	116	19
2036	597	950	692	810	120	19
2037	599	964	679	811	122	19
2038	600	977	672	805	123	19
2039	600	992	672	802	125	19
2040	599	1 004	669	806	126	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

C. WSKAŹNIKI SPOŁECZNO – EKONOMICZNE i DEMOGRAFICZNE

POWIAT KWIDZYŃSKI 2018 – 2024

Tabela 8. Wskaźniki demograficzne

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ludność [osoba]	83174	81431	81024	80636	80146	79612
Gęstość zaludnienia [osoba]	100	98	97	97	96	95
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]	63	66,1	66,9	67,6	68	67,9
Urodzenia żywe na 1000 ludności [osoba]	10,01	8,88	8,56	7,24	6,21	5,79
Zgony na 1000 ludności [osoba]	9,37	10,93	12,39	11,23	10,2	10,08
Przyrost naturalny na 1000 ludności [osoba]	0,64	-2,05	-3,83	-3,99	-3,99	-4,29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności [osoba]	-2,6	-1,1	-1,3	-1,6	-1,9	bd.
Dochody ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1178,26	1326,87	1415,48	1527,56	1845,29	bd.
Wydatki ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca [zł]	1118,87	1242,14	1330,03	1389,09	1972,24	bd.
Turystyczne obiekty noclegowe [ob.]	10	9	7	8	9	14
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności [szt.]	22,5	28,1	39,5	32,2	32,6	18,9
Odpady wytworzone w ciągu roku [tys. t]	327,8	213,7	133,5	121,8	104,6	102,6
Lesistość [%]	23	23	23	23,1	23,1	bd.
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (powiatowe i gminne) na 100 km ² [km]	59,2	59,6	62,4	62,8	63,5	bd.

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

Samochody osobowe 1000 ludności [szt.]	629,8	666,7	693,2	712,3	735,1	bd.
Pracujący na 1000 ludności [osoba]	241	249	238	(.)	(.)	bd.
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	5,6	7,1	7,3	5,9	7,1	7,4
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym [szt.]	1624	1748,9	1811,7	1864,5	1915,4	1989,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

Nazwa wskaźnika	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ludność [osoba]	83174	81431	81024	80636	80146	79 612
Ludność - kobiety [osoba]	41925	41146	40985	40811	40619	40 368
Ludność - miasta [osoba]	47102	46170	45738	45340	44945	44 561
Urodzenia żywe [osoba]	833	724	696	585	499	463
Zgony [osoba]	780	891	1007	907	820	806
Przyrost naturalny [osoba]	53	-167	-311	-322	-321	-343
Saldo migracji ogółem [osoba]	-220	-89	-104	-132	-153	bd.
Saldo migracji wewnętrznych ogółem [osoba]	-267	-106	-132	-145	-185	bd.
Saldo migracji zagranicznych ogółem [osoba]	47	17	28	13	32	bd.
Małżeństwa [para]	356	275	303	315	268	271
Rozwody [para]	103	93	126	119	100	114
Zameldowania [osoba]	954	686	911	850	707	bd.
Ludność w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	16805	16534	16366	16128	15688	15141
Ludność w wieku produkcyjnym [osoba]	51029	49037	48552	48105	47713	47426
Ludność w wieku poprodukcyjnym [osoba]	15340	15860	16106	16403	16745	17045
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	8691	8549	8442	8309	8076	7784
Mężczyźni w wieku produkcyjnym [osoba]	27505	26424	26129	25843	25571	25415

Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym [osoba]	5053	5312	5468	5673	5880	6045
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym [osoba]	8114	7985	7924	7819	7612	7357
Kobiety w wieku produkcyjnym [osoba]	23524	22613	22423	22262	22142	22011
Kobiety w wieku poprodukcyjnym [osoba]	10287	10548	10638	10730	10865	11000
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	20,2	20,3	20,2	20	19,6	19,0
Udział osób w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	61,4	60,2	59,9	59,7	59,5	59,6
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	18,4	19,5	19,9	20,3	20,9	21,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]	30,1	32,3	33,2	34,1	35,1	35,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WSKAŹNIKI DANYCH STATYSTYCZNYCH - DEMOGRAFIA I STRUKTURA LUDNOŚCI

Podsumowanie wskaźników społecznych i demograficznych powiatu kwidzińskiego w latach 2019– 2024

1. Spadek liczby ludności i depopulacja

- Liczba mieszkańców spadła z 83 174 w 2019 r. do 79 612 w 2024 r. (spadek o ok. 4,3%).
- Liczba kobiet również zmniejszyła się – z 41 925 do 40 368.
- Ludność miejska spadła z 47 102 do 44 561.

2. Ujemny przyrost naturalny i spadek dzietności

- Liczba urodzeń systematycznie malała: z 833 (2019) do zaledwie 463 (2024).
- Współczynnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców zmniejszył się z 10,01 do 5,79.
- Zgony przewyższały liczbę urodzeń we wszystkich latach – np. w 2021 r. odnotowano 1007 zgonów i tylko 696 urodzeń.

- Przyrost naturalny zmienił się z dodatniego (53 osoby w 2019) na ujemny (-343 osoby w 2024). Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności pogorszył się z +0,64‰ do -4,29‰.

3. Starzenie się społeczeństwa

- Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym: z 15 340 (2019) do 17 045 (2024).
- Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym: z 16 805 do 15 141.
- Udział osób w wieku:
 - przedprodukcyjnym: spadek z 20,2% do 19,0%,
 - produkcyjnym: spadek z 61,4% do 59,6%,
 - poprodukcyjnym: wzrost z 18,4% do 21,4%.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 w wieku produkcyjnym) wzrósł z 30,1 do 35,9, co oznacza rosnącą presję na system opieki zdrowotnej i społecznej.

4. Migracje

- Saldo migracji ogółem było ujemne w każdym roku, np. -220 osób w 2019, -153 w 2023. Dane za 2024 nie są dostępne.
- Saldo migracji wewnętrznych również ujemne, co wskazuje na odpływ mieszkańców do innych regionów Polski.
- Saldo migracji zagranicznych pozostawało dodatnie, ale niewystarczające, by zrównoważyć odpływ ludności – np. w 2023 r. wyniosło tylko +32 osoby.

5. Dane społeczne uzupełniające

- Małżeństwa: liczba zawieranych małżeństw utrzymywała się na podobnym poziomie – od 275 (2020) do 271 (2024), bez wyraźnego trendu.
- Rozwody: liczba rozwodów wzrosła z 103 (2019) do 114 (2024).
- Zameldowania spadły z 954 w 2019 r. do 707 w 2023 r., co może być powiązane z malejącą atrakcyjnością migracyjną regionu.

Wnioski

Powiat kwidziński znajduje się w fazie pogłębiających się niekorzystnych zmian demograficznych. Obserwujemy:

- trwały spadek liczby ludności,
- rosnący udział seniorów,
- niski poziom dzietności i ujemny przyrost naturalny,
- odpływ ludności w wyniku migracji.

3. DANE JAKOŚCIOWE³

Podczas spotkań *Zespołu do współpracy przy opracowaniu „Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025 - 2030 w powiecie kwidzyńskim”* przedyskutowano oraz przeanalizowano następujące programy:

1. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie kwidzyńskim na lata 2022 – 2030 - dotyczy polityki lokalnej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami. Zawiera zarówno program działań, jak i formalną uchwałę przyjętą przez odpowiedni organ.
2. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie kwidzyńskim na lata 2022-2030 - odnosi się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie lub w społeczeństwie. Zawiera procedury, narzędzia interwencji, dane statystyczne i wytyczne dla instytucji.
3. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Kwidzyńskim na lata 2025-2027 - skoncentrowany na organizacji i rozwoju systemu pieczy zastępczej (np. rodzin zastępczych, domów dziecka) - obejmuje konkretne założenia i harmonogramy wdrożenia lokalnej polityki.
4. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030 - szeroka strategia obejmująca wiele obszarów: bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne, uzależnienia, szkodliwe zjawiska społeczne itp.

Wspólne obszary dokumentów

Obszar 1: Rozwój lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny

Celem jest wzmocnienie instytucji i programów wspierających dzieci i ich rodziny. Może obejmować działania ośrodków pomocy społecznej/Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, edukację, opiekę przedszkolną, pieczę zastępczą, wsparcie dla rodzin w kryzysie. Kluczowe są tu: profilaktyka, opieka oraz integracja międzysektorowa. Kluczowe jest także wsparcie psychologiczne.

Obszar 2: Satysfakcjonująca jakość życia osób z niepełnosprawnościami

Koncentruje się na zapewnieniu równego dostępu do usług społecznych, edukacyjnych, rehabilitacyjnych i zatrudnienia. Uwzględnia potrzeby opiekunów, likwidację barier architektonicznych, dostępność transportu, wsparcie w niezależnym życiu.

³ Dane jakościowe wykorzystane w opracowaniu pochodzą z analizy dokumentów oraz materiałów zebranych podczas posiedzeń Zespołu ds. Programu Deinstytucjonalizacji. Spotkania zespołu odbywały się w okresie od lutego do maja 2025 roku i obejmowały konsultacje oraz propozycje rozwiązań w opracowywanym obszarze z interesariuszami lokalnymi. Analiza treści tych źródeł pozwoliła na sformułowanie wniosków dotyczących potrzeb, barier i kierunków rozwoju procesu deinstytucjonalizacji w powiecie.

Obszar 3: Efektywna polityka senioralna

Celem jest aktywizacja i wsparcie osób starszych. Działania mogą obejmować: kluby seniora, programy zdrowotne, asystenturę, opiekę domową, przeciwdziałanie samotności. Kładzie się nacisk na integrację społeczną i godne starzenie się.

Obszar 4: Rozwój kompetencji mieszkańców niezbędnych na rynku pracy

Dotyczy edukacji dorosłych, szkoleń zawodowych, aktywizacji bezrobotnych i osób zagrożonych wykluczeniem. Współpraca z urzędami pracy, organizacjami pozarządowymi, instytucjami szkoleniowymi i pracodawcami. Kluczowe są kompetencje cyfrowe, interpersonalne i zawodowe.

Obszar 5: Zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców

Integruje politykę zdrowotną i profilaktyczną z działaniami na rzecz bezpieczeństwa społecznego i publicznego. Mogą się tu znaleźć programy antyprzemocowe, zdrowia psychicznego, uzależnień, bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej. Współpraca z policją, służbą zdrowia, oświatą i organizacjami społecznymi.

Wnioski

1. W dokumentach strategicznych powiatu kwidzyńskiego dominują zagadnienia związane z polityką społeczną jako elementem aktywizacji lokalnego społeczeństwa.
2. Szczególną uwagę poświęca się rozwojowi lokalnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin oraz osób starszych i wykluczonych traktując go jako priorytetowy obszar interwencji.
3. Znaczącą rolę odgrywa poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami, poprzez działania zwiększające ich niezależność i dostęp do usług.
4. Uwzględnia się również potrzeby opiekunów osób zależnych oraz działania w zakresie likwidacji barier architektonicznych i transportowych.
5. Duży nacisk kładzie się na rozwój polityki senioralnej – wspierającej aktywizację społeczną, zdrowie oraz przeciwdziałanie izolacji osób starszych.
6. Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców, szczególnie osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem, stanowi ważny element strategii.
7. W dokumentach podkreślana jest konieczność współpracy z instytucjami rynku pracy, organizacjami pozarządowymi i pracodawcami.
8. Obszar zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców jest traktowany kompleksowo – łączy profilaktykę zdrowotną z działaniami na rzecz porządku publicznego.
9. W strategiach przewiduje się działania w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom

i wspierania zdrowia psychicznego.

10. Całościowa analiza wskazuje na spójną wizję rozwoju społecznego, opartą na międzysektorowej współpracy i odpowiadającą na realne potrzeby lokalnej społeczności.

Podczas spotkań zespołu dokonano analizy SWOT / PESTEL dla Powiatu Kwidzyńskiego

Mocne strony

1. Dogodne położenie geograficzne: Powiat znajduje się w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego, co sprzyja rozwojowi gospodarczemu i turystycznemu.
2. Zróżnicowana gospodarka: Obecność zarówno sektora rolniczego, jak i przemysłowego, z silnym ośrodkiem w mieście Kwidzyn.
3. Bogactwo zasobów naturalnych i kulturowych: Lasy, jeziora oraz zabytki historyczne stanowią potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji.
4. Aktywność społeczna i partnerska współpraca: Zaangażowanie mieszkańców i organizacji pozarządowych w procesy planowania strategicznego.
5. Kadra oraz przygotowane zasoby ludzkie: Dobre przygotowanie do realizacji programów społecznych.
6. Przygotowane programy i strategie: Wyznaczone cele i obszary działań.

Słabe strony

1. Niedostateczna infrastruktura transportowa: Ograniczenia w dostępności komunikacyjnej mogą hamować rozwój gospodarczy i turystyczny.
2. Problemy społeczne: Wysoki poziom bezrobocia, szczególnie wśród młodzieży i osób długotrwale bezrobotnych, problemy psychologiczne i wychowawcze.
3. Niedobór specjalistycznych usług zdrowotnych: Ograniczony dostęp do niektórych usług medycznych, zwłaszcza w obszarach wiejskich.
4. Braki w infrastrukturze społecznej: Niedostateczna liczba placówek opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, mieszkań treningowych i wspomaganych.

Szanse

1. Możliwość pozyskiwania funduszy unijnych: Dostęp do programów wspierających rozwój infrastruktury, edukacji i przedsiębiorczości.
2. Rozwój turystyki: Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych do promocji regionu jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.
3. Współpraca z sektorem prywatnym: Zachęcanie inwestorów do lokowania działalności gospodarczej w powiecie.
4. Rozwój edukacji i szkoleń zawodowych: Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Zagrożenia

1. Depopulacja i starzenie się społeczeństwa: Odpływ młodych ludzi do większych ośrodków miejskich w poszukiwaniu pracy i edukacji.
2. Zmiany klimatyczne: Ryzyko zmian klimatycznych i innych ekstremalnych zjawisk pogodowych mogących wpływać na rolnictwo i infrastrukturę.
3. Ograniczenia budżetowe: Niedostateczne środki finansowe mogą utrudniać realizację zaplanowanych inwestycji i programów społecznych.

Analiza PESTEL Powiatu Kwidzyńskiego

P – Polityczne

1. Stabilność samorządowa i dobra współpraca z województwem pomorskim;
2. Możliwość korzystania z funduszy unijnych i rządowych (np. Krajowy Program Odbudowy, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027);
3. Presja na realizację ogólnopolskich polityk (np. cyfryzacja usług publicznych, programy dla seniorów);

E – Ekonomiczne

1. Zróżnicowana gospodarka lokalna (rolnictwo, przemysł, usługi);
2. Wysoki potencjał rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw, ale wciąż pewne bariery dostępu do kapitału;
3. Wyzwania związane z bezrobociem i niską mobilnością zawodową na obszarach wiejskich;

S – Społeczne

1. Starzejące się społeczeństwo oraz odpływ młodych do dużych miast;
2. Aktywne środowisko organizacji pozarządowych i lokalnych liderów;
3. Rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne i edukacyjne;

T – Technologiczne

1. Rozwój e-administracji i potrzeba cyfryzacji usług publicznych;
2. Nierównomierny dostęp do szybkiego internetu na terenach wiejskich;
3. Możliwości wdrażania nowych technologii w edukacji i usługach społecznych;

E – Ekologiczne

1. Bogactwo przyrody (lasy, rzeki, rezerваты) – szansa na rozwój ekoturystyki;
2. Konieczność działań związanych z adaptacją do zmian klimatu (np. ochrona przed suszami i powodzią);
3. Presja na zrównoważone gospodarowanie odpadami i energią;

L – Prawne

1. Dostosowywanie polityk lokalnych do zmieniających się przepisów krajowych i unijnych;

2. Obowiązki wynikające z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
3. Regulacje dotyczące ochrony środowiska, zamówień publicznych, polityki społecznej.

Wskaźniki wynikające z analiz dokumentów strategicznych Powiatu Kwidzińskiego oraz analizy SWOT/PESTEL dokonanych podczas posiedzeń Zespołu

1. **Silne lokalne fundamenty społeczne** – Istniejące programy wsparcia rodzin, osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych tworzą solidne podstawy do dalszego rozwoju usług społecznych i integracji międzypokoleniowej.
2. **Odpowiednio przygotowana kadra** - Silne zasoby ludzkie.
3. **Wyraźna dominacja obszarów społecznych w strategiach lokalnych** – Dokumenty strategiczne silnie akcentują wsparcie rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rozwój kompetencji zawodowych i edukacyjnych mieszkańców.
4. **Starzejące się społeczeństwo – wyzwanie i szansa** – Rosnące potrzeby osób starszych wymagają zwiększenia nakładów na politykę senioralną, ale też dają potencjał dla rozwoju lokalnych usług opiekuńczych i integracyjnych.
5. **Nierówności terytorialne i infrastrukturalne** – Mieszkańcy terenów wiejskich mogą mieć ograniczony dostęp do transportu, internetu, edukacji czy rynku pracy, co wymaga interwencji strategicznych i partnerskich.
6. **Potencjał współpracy międzysektorowej** – Wspólne działania jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, szkół, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodków pomocy społecznej, instytucji zdrowotnych i przedsiębiorców dają szansę na bardziej kompleksowe rozwiązania dla mieszkańców.
7. **Zagrożenia wynikające z barier cyfrowych i komunikacyjnych** – Braki w infrastrukturze technologii informacyjnej, dostępności cyfrowej i transportowej mogą pogłębiać wykluczenie społeczne oraz obniżać efektywność działań publicznych.
8. **Szanse w nowych źródłach finansowania (Unia Europejska, Krajowy Plan Odbudowy)** – Powiat powinien intensyfikować starania o fundusze unijne na cyfryzację, zieloną transformację, pomoc społeczną i szkolnictwo zawodowe.
9. **Potrzeba strategicznej koordynacji i aktualizacji** – Konieczna jest lepsza koordynacja polityk lokalnych oraz systematyczna aktualizacja dokumentów strategicznych zgodnie z realnymi potrzebami mieszkańców i zmieniającym się otoczeniem.

PODSUMOWANIE BADAŃ - GŁÓWNE WSKAŹNIKI

Wskaźnik (nazwa)	Wartość / Wskaźnik
Spadek liczby ludności (2018–2024) - dane Głównego Urzędu Statystycznego	- 3 145 osób (-3,8% w stosunku do 2018 r.)
Ujemny przyrost naturalny (2023) - dane GUS	- 321 osób (2023 r.)
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (2023) - dane Głównego Urzędu Statystycznego	20,9% (wśród całości populacji; trend zwykły – 2023 r.)
Wskaźnik obciążenia demograficznego (2023). Starzenie się lokalnego społeczeństwa - dane Głównego Urzędu Statystycznego	35,1% (% osób w wieku poprodukcyjnym na % osób w wieku produkcyjnym - trend zwykły)
Liczba urodzeń (2023) - dane GUS	499 (spadek o 40% względem 2018 r.)
Najwyżej oceniany problem przez mieszkańców – bezrobocie – badania ilościowe	ocena 3,8 – duży problem (w skali 1–5; gdzie 1- mały problem; 3 - średni, 5 - b. duży)
Najwyżej oceniany problem przez ekspertów – przemoc domowa – badania ilościowe	ocena 3,8 (duży problem; skala jw.)
Uzależnienia (alkohol, narkotyki) – zgodna ocena obu grup – badania ilościowe	oceny: 3,5–3,6 (dość duży problem; skala jw.)
Brak dostępu do opieki psychicznej i psychiatrycznej (ogół badanych) – badania ilościowe i jakościowe	48% (ogół badanych; badania ilościowe)
Potrzeba wsparcia psychologicznego (mieszkańcy / eksperci) - badania ilościowe i jakościowe	28% - ogół badanych; 26% wśród mieszkańców; 31% - eksperci (badania ilość.)
Problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami (ogół badanych) - badania ilościowe i jakościowe	22% (ogół badanych; badania ilość.)
Potrzeba rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego (ogół badanych) - badania ilościowe i jakościowe	23% (ogół badanych; badania ilość.)
Niedostateczna dostępność informacji o usługach społecznych (ogół) - badania ilościowe i jakościowe	11,5% - ogół badanych; (mieszkańcy: 15%, eksperci: 6%)
Ocena dostępności usług społecznych (mieszkańcy / eksperci) - badania ilościowe i jakościowe	2,9 - mieszkańcy / 3,3 - eksperci średni problem; (w skali 1–5; gdzie 1- mały problem; 3- średni, 5- b. duży)
Rozbieżność w ocenie bezrobocia (mieszkańcy / eksperci) - badania ilościowe i jakościowe	3,8 (duży problem wg. mieszkańców) 3,1 (średni problem wg. ekspertów)
Wskazywana konieczność działań w ramach deinstytucjonalizacji usług społecznych - badania jakościowe	prace zespołu
Dokumentacja i jasno określone działania w kierunku poprawy jakości usług społecznych - badania jakościowe	dokumenty w posiadaniu Starostwa Powiatowego

Wyzwaniem na najbliższe lata jest sytuacja demograficzna – w latach 2018–2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o ponad 3 tysiące osób, co stanowi spadek o 3,8%. Towarzyszy temu ujemny przyrost naturalny – w 2023 roku odnotowano 321 zgonów więcej niż urodzeń. Społeczeństwo systematycznie się starzeje, co potwierdza rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosi już 20,9% ogółu populacji.

Wskaźnik obciążenia demograficznego również wzrasta i osiągnął poziom 35,1%, co oznacza rosnące obciążenie osób aktywnych zawodowo. Liczba urodzeń spadła aż o 40% względem 2018 roku i w 2023 wyniosła jedynie 499, co stanowi poważne wyzwanie dla przyszłości regionu. Mieszkańcy wskazują bezrobocie jako najpoważniejszy problem społeczny, oceniając go na 3,8 w pięciostopniowej skali. Eksperci z kolei najwyżej oceniają problem przemocy domowej, również na poziomie 3,8. Obie grupy zgodnie uznają uzależnienia – alkoholowe i narkotykowe – za istotne zagrożenie społeczne, z ocenami w przedziale 3,5–3,6.

Prawie połowa badanych (48%) uważa, że dostęp do opieki psychicznej i psychiatrycznej jest niewystarczający. Znaczna część mieszkańców (26%) oraz ekspertów (31%) dostrzega potrzebę wsparcia psychologicznego w społeczności lokalnej. Problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami zostały wskazane przez 22% respondentów, co potwierdza potrzebę ich systemowego wsparcia. Równocześnie 23% badanych dostrzega konieczność rozwoju mieszkalnictwa wspieranego. Niedostateczna dostępność informacji o usługach społecznych została zauważona przez 15% mieszkańców i 6% ekspertów. Ocena dostępności usług społecznych jest umiarkowana – mieszkańcy przyznali średnią ocenę 2,9, a eksperci 3,3. Występują wyraźne rozbieżności w postrzeganiu skali bezrobocia – mieszkańcy oceniają je wyżej (3,8) niż eksperci (3,1).

Badania jakościowe potwierdzają potrzebę działań w kierunku deinstytucjonalizacji usług społecznych, nad czym pracuje specjalnie powołany zespół. Starostwo Powiatowe posiada dokumentację potwierdzającą planowe działania zmierzające do poprawy jakości lokalnych usług społecznych.

III. PROGRAM DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH. PROPONOWANE OBSZARY STRATEGICZNE, CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE ORAZ DZIAŁANIA

W wyniku analiz ilościowych i jakościowych określono 5 głównych obszarów oraz celów działań w ramach Planu deinstytucjonalizacji usług społecznych

Obszar 1

Osoby starsze

- **Cel ogólny**
- Zapewnienie wszechstronnego wsparcia osobom starszym poprzez działania sprzyjające ich aktywizacji społecznej, poprawie jakości życia, samodzielności oraz integracji z lokalną społecznością.

Obszar 2

Osoby z niepełnosprawnościami

- **Cel ogólny**
- Wspieranie osób z niepełnosprawnościami poprzez działania na rzecz ich integracji społecznej, zwiększania samodzielności, dostępu do usług i edukacji oraz eliminowania barier utrudniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.

Obszar 3

Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością

- **Cel ogólny**
- Wsparcie osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością.

Obszar 4

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- **Cel ogólny**
- Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, szczególnie dla osób w kryzysie psychicznym.
- Wsparcie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Obszar 5

Wsparcie dla rodzin. Rozwój form rodzinnej pieczy zastępczej

- **Cel ogólny**
- Zwiększenie dostępu do różnych form wsparcia dla rodzin, w tym do usług psychologicznych i zdrowotnych. Wsparcie dla rodzin w kryzysie. Rozwijanie rodzinnej formy pieczy zastępczej.

W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ZAPLANOWANO NASTĘPUJĄCE CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA					
Obszar 1	Osoby starsze				
Cel ogólny	Zapewnienie wszechstronnego wsparcia osobom starszym poprzez działania sprzyjające ich aktywizacji społecznej, poprawie jakości życia, samodzielności oraz integracji z lokalną społecznością.				
Cel szczegółowy 1	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
Zwiększenie dostępu do opieki i wsparcia społecznego, medycznego i mieszkaniowego. Stworzenie koszyka usług w zakresie pełnego wsparcia dla osób starszych.	1	Tworzenie i wspieranie mieszkań wspomaganych w tym z koszykiem usług, domów dziennego pobytu, klubów seniora, rodzinnych domów pomocy społecznej, centrów opiekuńczo-mieszkalnych oraz lokalnych punktów wsparcia sąsiedzkiego, kręgów wsparcia umożliwiających osobom starszym pozostanie w swoim środowisku przy jednoczesnym zapewnieniu niezbędnej opieki i bezpieczeństwa. Zapewnienie łatwo dostępnego i przyjaznego transportu dla seniorów, dostosowanego do potrzeb w celu dojazdu do lekarza, urzędu, placówek wsparcia.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- budżet Powiatu Kwidzyńskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych; - fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzyńskim

		Opieka wytchnieniowa: wdrożenie systemu opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz osób niesamodzielnych; świadczenie usług przez wykwalifikowanych opiekunów, współpraca z instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i placówkami opiekuńczymi. Tworzenie platform w obszarze przepływu informacji społecznej dla osób starszych			
	2	Rozwijanie mobilnych zespołów opieki zdrowotnej, wsparcia psychologicznego oraz telemedycyny dedykowanej osobom starszym, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach i na terenach wiejskich.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	
Cel szczegółowy 2 Tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnej	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
	1	Wsparcie i rozwój lokalnych inicjatyw, takich jak warsztaty, spotkania międzypokoleniowe, wydarzenia kulturalne i sportowo-rekreacyjne,	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki;	- budżet Powiatu

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

aktywności, integracji oraz zwiększeniu zaangażowania społecznego i uczestnictwa w życiu publicznym.		mających na celu aktywizację społeczną oraz integrację seniorów z lokalną społecznością.		- powiatowe centra pomocy rodzinie;	Kwidzińskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych;
	2	Organizowanie szkoleń i kursów z obsługi nowoczesnych technologii, wspierających kompetencje cyfrowe osób starszych.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie - organizowanie pozarządowe	- fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.
	3	Tworzenie gminnych rad seniorów, zachęcanie do udziału w zespołach doradczych i konsultacyjnych, a także wspieranie inicjatyw oddolnych wzmacniających głos osób starszych w procesach decyzyjnych na poziomie gmin z terenu całego powiatu.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	

Obszar 2 Osoby z niepełnosprawnościami					
Cel ogólny	Wspieranie osób z niepełnosprawnościami poprzez działania na rzecz ich integracji społecznej, zwiększania samodzielności, dostępu do usług i edukacji oraz eliminowania barier utrudniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.				
Cel szczegółowy 1 Zwiększenie dostępu do usług i edukacji oraz eliminowania barier utrudniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
	1	Rozwój kompleksowych form wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Obejmuje m.in. pomoc asystencką, wytnieniową, sąsiedzką, usługi opiekuńcze i specjalistyczne, grupy wsparcia, kręgi wsparcia - z myślą o umożliwieniu jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- budżet Powiatu Kwidzyńskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych; - fundusze europejskie;
	2 3.	Tworzenie i rozwój mieszkań treningowych i wspomaganych z dostępem do usług dostosowanych do potrzeb użytkowników, m.in. dziennych domów opieki, klubów samopomocy, centrów opiekuńczo mieszkalnych form teleopieki oraz systemów reagowania kryzysowego w sytuacjach nagłego pogorszenia stanu zdrowia fizycznego czy psychicznego. Przeprowadzenie audytu instytucji opieki długoterminowej (domy pomocy społecznej) w zakresie wskazań do pobytu w tej formie osób w nim przebywających z uwzględnieniem możliwości	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzyńskim

		ich powrotu do społeczności lokalnej. Tworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych, ośrodków wsparcia dziennego przez domy pomocy społecznej Wykorzystanie zasobów infrastruktury i kadr domów pomocy społecznej do realizacji usług społecznych (usługi opiekuńcze, opieka całodobowa). Tworzenie platform w obszarze przepływu informacji społecznej dla osób z niepełnosprawnościami			
Cel szczegółowy 2	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
Działania zmierzające do pełnej integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym.	1	Zapewnienie konsultacji, poradnictwa, warsztatów oraz szkoleń dla osób opiekujących się seniorami i osobami z niepełnosprawnościami, w tym w zakresie dostępnych form wsparcia oraz opieki długoterminowej.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- budżet Powiatu Kwidzyńskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych; - fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.
	2	Działania w zakresie eliminacji barier architektonicznych, kampanii informacyjnych i społecznych, wspierania działań organizacji pozarządowych oraz rozwój wolontariatu na rzecz tych grup.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	

Obszar 3		Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością			
Cel ogólny	Wsparcie osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością.				
Cel szczegółowy 1 Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, mieszkaniowych, medycznych oraz eliminowanie barier utrudniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym.	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
	1.	Tworzenie i rozwój mieszkań wspomaganych i treningowych z dostępem do usług dostosowanych do potrzeb użytkowników, m.in. wsparcia psychologicznego, prawnego, zawodowego, form aktywizacji.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- budżet Powiatu Kwidzyńskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych; - fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.
	2.	Współpraca z lokalnymi i ponadlokalnymi firmami i przedsiębiorcami oferującymi miejsca pracy oraz z instytucjami związanymi z rynkiem pracy w zakresie poradnictwa zawodowego wśród bezdomnych.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	
	3.	Stworzenie zespołu interdyscyplinarnego (pracownicy socjalni, psychologowie, streetworkerzy,	2025 – 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne	

	terapeuci uzależnień) działającego w środowisku osób bezdolnych, oferujące kompleksową pomoc: wsparcie w uzyskaniu dokumentów, leczeniu, znalezieniu pracy, odbudowie więzi społecznych – działania i praca asystencka. Utworzenie ogrzewalni dla osób bezdolnych na terenie powiatu.		placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	
--	--	--	--	--

Obszar 4 Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego					
Cel ogólny	Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, szczególnie dla osób w kryzysie psychicznym. Wsparcie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.				
Cel szczegółowy 1	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
	1.	Wdrożenie punktów pomocy psychologicznej i systemu poradnictwa online: - organizacja mobilnych dyżurów psychologów i terapeutów w ośrodkach wiejskich i małych miastach; - uruchomienie systemu e-poradnictwa psychologicznego – zdalne konsultacje (chat/video), e-zapisy na wizyty, prowadzenie	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

	dokumentacji online; - zapewnienie anonimowych form kontaktu dla osób w kryzysie (ds. czat interwencyjny, infolinia lokalna); - tworzenie kręgów wsparcia.			- budżet Powiatu Kwidzińskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych;
2.	Utworzenie gminnych zespołów ds. zdrowia psychicznego z funkcją koordynatora lokalnego: - w każdej gminie powołanie zespołu składającego się z przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej/ miejskiego ośrodka pomocy społecznej, psychologa, pedagoga szkolnego, lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i organizacji pozarządowych; - wyznaczenie koordynatora lokalnego, odpowiedzialnego za przepływ informacji i integrację usług (opieka zdrowotna, pomoc społeczna, edukacja); - opracowanie standardów współpracy międzyinstytucjonalnej (np. procedura przekazywania informacji o osobach wymagających wsparcia); - utworzenie Centrum Koordynacji Zdrowia Psychicznego.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.
3.	Budowa lokalnej platformy informacyjno-koordynacyjnej usług zdrowia psychicznego: - zaprojektowanie i uruchomienie powiatowego portalu internetowego zawierającego bazę dostępnych usług wsparcia (ośrodki pomocy społecznej, poradnie, organizacje	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra	

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

		pozarządowe); - możliwość zgłoszenia potrzeby pomocy przez mieszkańca;		pomocy rodzinie.	
Cel szczegółowy 2.	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
Edukacja oraz promocja zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego, we wszystkich gminach dla wszystkich mieszkańców powiatu.	1.	Wprowadzenie programu profilaktyczno-edukacyjnego w szkołach i placówkach wsparcia dziennego, szkołach i świetlicach z zakresu zdrowia psychicznego (radzenie sobie ze stresem, emocjami, przeciwdziałanie uzależnieniom). Formy realizacji: - warsztaty prowadzone przez specjalistów (psychologów, terapeutów, trenerów umiejętności społecznych), - scenariusze zajęć dla nauczycieli, - zaangażowanie młodzieży w kampanie rówieśnicze.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- budżet Powiatu Kwidzińskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych
	2.	Organizacja cyklicznych kampanii społecznych i edukacyjnych w każdej gminie (np. „Tydzień Zdrowia Psychicznego”), promujących profilaktykę, redukcję stygmatyzacji i wiedzę o dostępnych formach wsparcia. Formy realizacji: - warsztaty, webinary; - spotkania z psychologiem; - materiały edukacyjne (ulotki, plakaty, spoty radiowe); - kampanie w mediach	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.

	społecznościowych i lokalnych; - rozwój ośrodków wsparcia i klubów samopomocy			
--	---	--	--	--

Obszar 5 Wsparcie dla rodzin. Rozwój form rodzinnej pieczy zastępczej					
Cel ogólny		Zwiększenie dostępu do różnych form wsparcia dla rodzin, w tym do usług psychologicznych i zdrowotnych. Wsparcie dla rodzin w kryzysie. Rozwijanie i promocja rodzinnej formy pieczy zastępczej.			
Cel szczegółowy 1.	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
	1.	Zapewnienie dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego – psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin potrzebujących wsparcia. Tworzenie dziennych miejsc opieki i / lub mieszkań wspomaganych i treningowych z pełnym koszykiem usług/ wsparcia.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie; - placówki edukacyjne.	- budżet Powiatu Kwidzińskiego;
	2.	Prowadzenie warsztatów i szkoleń dla rodziców – rozwijających umiejętności wychowawcze, komunikacyjne i radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych (np. szkoła dla rodziców, trening	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie;	- dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych; - fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

		umiejętności społecznych itp.).		- placówki edukacyjne.	programów ministerialnych;
		3. Organizowanie grup wsparcia i samopomocy dla rodziców, umożliwiających dzielenie się doświadczeniami i wspólne poszukiwanie rozwiązań problemów wychowawczych. - organizowanie kręgów wsparcia.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie; - placówki edukacyjne.	- budżety gmin.
Cel szczegółowy 2.	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej oraz przeciwdziałanie przemocy oraz innych zachowaniom patologicznym w rodzinie.	1.	Tworzenie punktów konsultacyjnych i telefonów zaufania – z dostępem do psychologów, terapeutów i interwencji kryzysowych.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie; - placówki edukacyjne.	
Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny.	2.	Tworzenie placówek wsparcia dziennego / lub mieszkań wspomaganych i treningowych z pełnym koszykiem usług/ wsparcia w sytuacjach kryzysowych. Upowszechnienie roli i działania asystenta rodziny.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie; - placówki edukacyjne	- budżet Powiatu Kwidzińskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych; - fundusze europejskie; - środki pozyskiwane w ramach programów

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzyńskim

	3.	Zapewnienie rodzinom różnych form wsparcia: a) pomoc asystenta rodziny b) pomoc rodziny wspierającej c) organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych, kręgów wsparcia d) usługi opiekuńcze i specjalistyczne.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie; - placówki edukacyjne	ministerialnych; - budżety gmin.
	Nr	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/podmioty odpowiedzialne	Źródło/-a finansowania
Cel szczegółowy 3. Rozbudowa i podniesienie jakości systemu rodzinnej pieczy zastępczej.	1.	Wspieranie i rozwój rodzin zastępczych – poprzez rekrutację, szkolenia, kampanie społeczne i odpowiednie przygotowanie kandydatów.	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	
	2.	Pomoc rodzinom zastępczym i dzieciom – m.in. przez poradnictwo, szkolenia, integrację środowiska (np. festyny, grupy wsparcia, wsparcie wytnieniowe).	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- budżet Powiatu Kwidzyńskiego; - dotacja budżetu państwa na realizację zadań zleconych;
	3.	Wsparcie dla usamodzielniającej się młodzieży z pieczy zastępczej – m.in. poprzez	2025 -2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy	- fundusze europejskie;

Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025-2030
w Powiecie Kwidzińskim

	tworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych z koszykiem usług, pomoc w zdobywaniu kwalifikacji i rozwijaniu kompetencji społecznych Organizowanie specjalnych ścieżek rozwoju młodzieży usamodzielnianej (coaching, tutoring itp.) Tworzenie lokalnych programów mieszkaniowych dla osób opuszczających pieczę zastępczą.		społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	- środki pozyskiwane w ramach programów ministerialnych; - budżety gmin.
4.	Promocja idei rodzinnej pieczy zastępczej np. dzień rodziny zastępczej; reklama w mediach społecznościowych.	2025 - 2030	- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej; - domy pomocy społecznej i inne placówki opieki; - powiatowe centra pomocy rodzinie.	
5.	Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych zawodowych, Rodzinnych Domów Dziecka poprzez budowę, zakup, adaptacje lub dostęp do nieruchomości.			

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródła finansowania strategii/programów społecznych stanowią fundament skutecznej realizacji zaplanowanych działań i usług. Kluczowe znaczenie mają środki z budżetu powiatu, które zapewniają stabilność finansową jednostkom realizującym zadania na poziomie lokalnym. Istotnym wsparciem są także budżety gmin, umożliwiające współpracę w ramach porozumień między samorządami.

Strategiczne są jednak Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027, w tym środki z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), przeznaczone na projekty regionalne i społeczne.

Budżet państwa oraz programy rządowe i resortowe zapewniają dodatkowe środki na działania systemowe i specjalistyczne, takie jak przeciwdziałanie przemocy domowej. Wsparcie celowe dla osób z niepełnosprawnościami oferuje Fundusz Solidarnościowy, z którego finansowane są programy opiekuńcze i wytechnieniowe.

Równolegle rośnie znaczenie środków prywatnych, takich jak darowizny, zbiórki. Współpraca sektorowa i dostęp do różnorodnych źródeł finansowania zwiększają efektywność realizowanych działań. Różnorodność tych źródeł umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniające się potrzeby społeczne i rozwój lokalnych inicjatyw.

Źródło finansowania

Opis / Przykłady

Budżet powiatu kwidzińskiego	Podstawowe źródło finansowania działań strategicznych realizowanych przez jednostki powiatowe.
Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027	Realizacja wspólnych projektów, możliwość pozyskiwania środków regionalnych i unijnych; m.in. Europejski Fundusz Społeczny +
Budżety gmin wchodzących w skład powiatu	Współfinansowanie działań w ramach porozumień lub umów partnerskich między samorządami.
Budżet państwa	Finansowanie z poziomu centralnego – m.in. w ramach programów rządowych i ministerialnych.
Programy rządowe i resortowe	Przykłady: Program Osłonowy, Program „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej”.
Fundusz Solidarnościowy	Fundusz celowy wspierający osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny, zarządzany przez ministerstwo.

Źródło finansowania

Opis / Przykłady

Programy z Funduszu Solidarnościowego	„Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”, „Opieka wytchnieniowa”, „Centra opiekuńczo-mieszkalne”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.
Środki prywatne	Fundacje, firmy, instytucje finansowe, osoby prywatne, sponsorzy, 1,5% podatku dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne.
Dotacje i granty dla III sektora	Dotacje i granty z programów rządowych, resortowych, unijnych oraz funduszy dostępnych dla organizacji pozarządowych.

IV. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY. WDROŻENIE PROGRAMU

Systemy monitorowania i oceny w Programie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu skuteczności i jakości wdrażanych działań.

Ich głównym celem jest śledzenie postępów w procesie odchodzenia od opieki instytucjonalnej na rzecz usług świadczonych w środowisku lokalnym.

Monitoring pozwala na ocenę, czy wsparcie faktycznie odpowiada na indywidualne potrzeby osób objętych pomocą. Istotne jest także badanie stopnia integracji społecznej beneficjentów oraz wpływu usług na ich samodzielność i jakość życia. Dane zbierane są za pomocą różnych narzędzi, takich jak ankiety, wywiady, obserwacje i raporty okresowe.

W proces oceny angażuje się zarówno specjalistów, jak i samych odbiorców usług oraz ich rodziny. Regularne analizowanie zebranych informacji pozwala na szybkie reagowanie na problemy i modyfikowanie działań. Systemy te sprzyjają również lepszemu planowaniu i alokacji zasobów na poziomie lokalnym i regionalnym. Przejrzystość i dostępność wyników oceny zwiększają zaufanie społeczne do procesu deinstytucjonalizacji. Ostatecznie, skuteczny monitoring i ocena stanowią fundament trwałej zmiany w kierunku bardziej humanitarnego i zindywidualizowanego modelu wsparcia społecznego.

Wskaźniki to narzędzia służące do mierzenia efektów i postępów realizacji określonych działań, projektów lub programów. Umożliwiają obiektywną ocenę, czy założone cele zostały osiągnięte. Każdy wskaźnik powinien być jasno określony, mierzalny, realny i powiązany z konkretnym celem. Mogą one przyjmować formę liczbową (np. liczba uczestników) lub jakościową (np. poziom satysfakcji). Dzięki nim można monitorować zarówno efektywność działań, jak i ich skuteczność.

Wskaźniki są niezbędne w procesie ewaluacji projektów społecznych, edukacyjnych czy zdrowotnych. Pozwalają porównywać stan początkowy z efektem końcowym. W praktyce pomagają zarządzać projektem i wprowadzać korekty w jego realizacji. Są podstawą do podejmowania decyzji finansowych,

organizacyjnych i strategicznych. Pomagają w raportowaniu wyników do organów nadzorczych, sponsorów lub społeczności lokalnej. Ułatwiają także ocenę opłacalności podejmowanych działań.

Dzięki wskaźnikom możliwe jest określenie, które działania przynoszą największą wartość społeczną. Stosowanie ich zwiększa przejrzystość i wiarygodność działań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. Wskaźniki mogą dotyczyć różnych aspektów – np. liczby osób objętych pomocą, jakości usług czy zmian postaw społecznych. Ostatecznie ich celem jest zapewnienie skutecznego, efektywnego i odpowiedzialnego wdrażania polityk i projektów.

Wskaźniki rezultatów przyjętych działań w poszczególnych obszarach⁴

Obszar	Cel ogólny	Wskaźniki liczbowe (przykładowe dla każdego obszaru)
1. Osoby starsze	Zapewnienie wszechstronnego wsparcia osobom starszym poprzez działania sprzyjające ich aktywizacji społecznej, poprawie jakości życia, samodzielności oraz integracji z lokalną społecznością.	1. Liczba osób objętych programami aktywizacji społecznej 2. Liczba wydarzeń integracyjnych i edukacyjnych dla seniorów 3. Odsetek uczestników zgłaszających poprawę jakości życia 4. Liczba seniorów korzystających z usług opiekuńczych 5. Liczba inicjatyw międzypokoleniowych z udziałem seniorów
2. Osoby z niepełnosprawnościami	Wspieranie integracji społecznej, zwiększania samodzielności, dostępu do usług i edukacji oraz eliminowania barier.	1. Liczba uczestników projektów wsparcia. 2. Liczba dostępnych miejsc pracy i edukacji 3. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych i komunikacyjnych. 4. Liczba asystentów osób z niepełnosprawnościami 5. Liczba godzin specjalistycznych usług (rehabilitacja, doradztwo)

⁴ Wskaźniki rezultatów poszczególnych zadań zostaną wskazane w dokumencie operacyjnym do niniejszego Planu; wskazanie konkretnych wartości liczbowych jako wskaźników możliwe jest gdy będzie przygotowana operacjonalizacja konkretnego zadania.

Obszar	Cel ogólny	Wskaźniki liczbowe (przykładowe dla każdego obszaru)
3. Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	Wsparcie osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością.	1. Liczba osób objętych pomocą mieszkaniową lub interwencyjną 2. Liczba miejsc noclegowych (schroniska, noclegownie) 3. Odsetek osób, które utrzymały samodzielność mieszkaniową 4. Liczba skierowań do terapii, poradnictwa prawnego lub socjalnego 5. Liczba działań profilaktycznych zapobiegających bezdomności
4. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, szczególnie dla osób w kryzysie psychicznym.	1. Liczba osób korzystających z usług psychologicznych/psychiatrycznych 2. Liczba nowych punktów pomocy (poradni, centrów wsparcia) 3. Liczba działań edukacyjnych z zakresu zdrowia psychicznego 4. Odsetek osób zgłaszających poprawę stanu psychicznego 5. Liczba kampanii społecznych nt. zdrowia psychicznego
5. Wsparcie dla rodzin. Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	Zwiększenie dostępu do wsparcia dla rodzin, w tym do usług psychologicznych i zdrowotnych. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.	1. Liczba rodzin objętych wsparciem (pomoc psychologiczna, zdrowotna) 2. Liczba rodzin zastępczych utworzonych lub wspartych 3. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej 4. Liczba godzin udzielonego wsparcia specjalistycznego 5. Odsetek rodzin zastępczych kontynuujących opiekę po roku

Wdrożenie programu

Wdrażanie programu to zorganizowany proces przekładania założeń dokumentu strategicznego na konkretne działania, projekty i rezultaty w terenie. Jego etapy to:

1. Przygotowanie do wdrażania

Proces wdrażania rozpoczyna się od zaplanowania konkretnych działań operacyjnych – czyli określenia, jakie projekty, programy i inicjatywy będą realizowane, przez kogo i w jakim czasie. W tym etapie kluczowe jest:

- opracowanie harmonogramu działań,
- przypisanie zadań do odpowiednich jednostek i instytucji,
- przygotowanie szczegółowych budżetów oraz pozyskanie środków finansowych.

2. Struktura organizacyjna wdrażania

Strategia powinna mieć jasno określoną strukturę odpowiedzialności. Zazwyczaj tworzy się:

- Jednostkę koordynującą (np. w starostwie lub urzędzie gminy), odpowiedzialną za nadzór nad całością wdrażania.
- Zespoły robocze – pracujące w poszczególnych obszarach (np. seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, rodzina zastępcza).
- Partnerstwa międzyinstytucjonalne – współpraca samorządów, organizacji pozarządowych, instytucji pomocy społecznej, edukacji, zdrowia itd.

3. Realizacja działań

Wdrażanie polega na podejmowaniu konkretnych działań opisanych w strategii, takich jak: prowadzenie warsztatów, uruchamianie usług opiekuńczych, rozwijanie mieszkań wspomaganych, szkolenia kadr czy tworzenie sieci wsparcia. Ważne jest, aby działania były zgodne z harmonogramem i celami.

4. Monitorowanie i ewaluacja

Stałe monitorowanie postępów realizacji strategii pozwala ocenić, czy działania przynoszą oczekiwane efekty. Używa się do tego wskaźników. Przeprowadza się również ewaluacje – okresowe oceny skuteczności, efektywności i trwałości działań. W razie potrzeby strategia może być korygowana.

5. Komunikacja i zaangażowanie społeczności

Ważnym elementem wdrażania jest prowadzenie działań informacyjnych, promocyjnych i konsultacyjnych. Społeczność lokalna powinna być informowana o działaniach oraz włączana w ich tworzenie i ocenę.

6. Finansowanie działań

Wdrażanie strategii wymaga zapewnienia stabilnych źródeł finansowania – z budżetów samorządowych, programów rządowych, funduszy unijnych, grantów, a także środków prywatnych i darowizn. Plan finansowy powinien być dostosowany do zakresu działań i realnych możliwości instytucji.

7. Utrzymanie i rozwój efektów

Wdrażanie strategii nie kończy się na realizacji projektów – ważne jest zapewnienie trwałości rezultatów. Działania muszą być kontynuowane, rozwijane i dostosowywane do zmieniających się potrzeb społecznych.

Przykładowa organizacja wdrażania działań

Etap / Obszar	Opis	Czas realizacji	Osoba odpowiedzialna / Jednostka
1. Przygotowanie do wdrażania	Opracowanie planu działań, harmonogramu, budżetu i podziału zadań.	1–3 miesiące od przyjęcia strategii	Zespół do współpracy przy opracowaniu „Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025 - 2030 w powiecie kwidzińskim” / Wydział Rozwoju Powiatu, Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego / Koordynator strategiczny
2. Struktura organizacyjna	Powołanie jednostki koordynującej - zespołu roboczego oraz koordynatora strategicznego	Równolegle z etapem 1	Organy wykonawcze powiatu oraz gminy
3. Realizacja działań	Wdrażanie konkretnych usług, projektów, programów zgodnych ze strategią.	Cały okres realizacji strategii (np. 5 lat)	Jednostki realizujące (ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, organizacje partnerskie)
4. Monitorowanie i ewaluacja	Regularne zbieranie danych, analiza wskaźników, raportowanie, korekty działań – raz na kwartał spotkanie zespołu roboczego	Co pół roku / rok Spotkania - co kwartał	Zespół roboczy oraz koordynator strategiczny
5. Komunikacja i partycypacja społeczna	Informowanie społeczności, konsultacje, angażowanie mieszkańców i organizacji.	Systematycznie przez cały okres realizacji	Biuro komunikacji społecznej / Koordynator / organizacje pozarządowe

Etap / Obszar	Opis	Czas realizacji	Osoba odpowiedzialna / Jednostka
6. Finansowanie działań	Ustalanie i pozyskiwanie środków (jednostki samorządu terytorialnego, programy krajowe i Unii Europejskiej, granty).	Na etapie planowania i na bieżąco	wydziały projektów / dział pozyskiwania funduszy
7. Utrzymanie i rozwój efektów	Zapewnienie trwałości projektów, rozwój usług, adaptacja do zmieniających się potrzeb.	Po zakończeniu głównych działań – minimum 2 lata	Jednostki realizujące / jednostki samorządu terytorialnego / partnerzy
8. Zarządzanie ryzykiem	Identyfikacja zagrożeń (brak środków, kadr, opóźnienia) i działania zaradcze.	Na początku i aktualizacja co roku	Koordinator strategii / audyt wewnętrzny / zarząd jednostki samorządu terytorialnego
9. Przykłady dobrych praktyk	Korzystanie z doświadczeń innych, wdrażanie sprawdzonych rozwiązań lokalnych, wizyty studyjne.	W całym cyklu wdrażania	Zespół do współpracy przy opracowaniu „Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2025 - 2030 w powiecie kwidzińskim” / partnerzy zewnętrzni / organizacje pozarządowe

Podsumowanie

Deinstytucjonalizacja to proces odchodzenia od opieki instytucjonalnej na rzecz wsparcia świadczonego w środowisku lokalnym, jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby potrzebującej pomocy. Jej celem jest tworzenie systemu wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb osób i rodzin, z poszanowaniem ich godności, autonomii i prawa do samodzielnego życia.

Kluczowym elementem deinstytucjonalizacji jest rozwój usług środowiskowych, takich jak poradnictwo, asystentura, wsparcie rodzinne i grupy samopomocowe. Proces ten szczególnie dotyczy dzieci, osób starszych, z niepełnosprawnościami, wychowanków pieczy zastępczej czy w kryzysie bezdomności.

Zamiast izolować osoby w placówkach, deinstytucjonalizacja stawia na wzmacnianie rodzin i lokalnych sieci wsparcia. Dzięki temu możliwe jest skuteczniejsze reagowanie na problemy społeczne, wychowawcze i zdrowotne.

W powiecie kwidzyńskim deinstytucjonalizacja będzie stopniowo wdrażana w ramach stworzonego lokalnego Planu. Realizowane będą działania wspierające rodziny w kryzysie, rozwój pieczy zastępczej i pomoc w usamodzielnianiu wychowanków, wsparcie dla osób starszych czy z problemami, np. psychicznymi.

Powiat będzie inwestował w rozwój mieszkań treningowych, usług asystenckich i lokalnych form wsparcia dziennego. Szczególny nacisk zostanie położony na edukację i wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców. Istotne będzie także przeciwdziałanie przemocy i wykluczeniu społecznemu. Deinstytucjonalizacja przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, szczególnie tych najbardziej potrzebujących. Proces ten wymaga współpracy wielu instytucji – samorządu, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej.

Wdrażanie zmian będzie przebiegać etapowo, z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i zasobów. To krok w stronę nowoczesnej, skutecznej i empatycznej polityki społecznej.

Aneks

metodologia; tematyka podczas spotkań zespołu; ankiety; wykonawca

1. Metodologia i organizacja pracy nad dokumentem

1. Powołanie zespołu roboczego

1.1. Ustanowienie zespołu

- Wybór koordynatora programu.
- Ustalenie składu zespołu eksperckiego obejmującego przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowiska akademickiego oraz osób z doświadczeniem życiowym w instytucjach opieki.

1.2. Określenie zakresu prac zespołu

- Wypracowanie harmonogramu działań.
- Przydzielenie ról i odpowiedzialności poszczególnym członkom zespołu.

2. Organizacja posiedzeń zespołu

2.1 Spotkania inauguracyjne

- Omówienie celów i założeń programu.
- Wstępne określenie kluczowych obszarów badawczych.

2.2. 2-3 posiedzenia zespołu

- Analiza postępów i wyników badań.
- Dyskusja nad możliwymi rozwiązaniami i rekomendacjami.
- Współpraca z instytucjami publicznymi i partnerami społecznymi.

3. Lokalne wizytacje i analiza terenowa (możliwość zebrania dokumentów, rozmowy, analiza porównawcza)

3.1. Wizyty studyjne w instytucjach opieki

- Przeprowadzenie obserwacji i rozmów z mieszkańcami oraz personelem.

- Ocena warunków oraz stopnia gotowości do transformacji.

3.2. Spotkania z lokalnymi przedstawicielami jednostek pomocy społecznej

- Przeprowadzenie wywiadów z przedstawicielami samorządów, organizacji społecznych i rodzin osób wymagających wsparcia.
- Identyfikacja barier oraz możliwości wdrożenia procesu deinstytucjonalizacji.

4. Badania społeczne i analiza danych

4.1. Badania ilościowe i jakościowe

- Ankiety i kwestionariusze wśród osób przebywających w instytucjach oraz ich rodzin.
- Wywiady pogłębione z ekspertami i praktykami polityki społecznej.

5. Opracowanie Programu

5.1. Tworzenie założeń Programu

- Formułowanie celów, działań oraz harmonogramu realizacji.
- Opracowanie rekomendacji legislacyjnych i finansowych.

5.2 Konsultacje społeczne

- Publiczna prezentacja projektu Programu.
- Uwzględnienie uwag zgłoszonych przez różne grupy interesariuszy.

6. Raport (program) końcowy i rekomendacje na przyszłość

7. Monitoring i ewaluacja. Systematyczna ocena postępów

- Tworzenie raportów okresowych.
- Identyfikacja wyzwań i korekta strategii działania.

2. Ankiety do badań społecznych

ANKIETA DOTYCZĄCA WARUNKÓW ŻYCIA I USŁUG SPOŁECZNYCH W POWIECIE KWIDZYŃSKIM

Szanowni Mieszkańcy,

zapraszamy do udziału w anonimowym badaniu dotyczącym jakości życia i usług społecznych w powiecie kwidzyńskim. Państwa opinie pomogą w identyfikacji kluczowych potrzeb i problemów społecznych w regionie.

I. DANE DEMOGRAFICZNE

1. Płeć:

- ☐ Kobieta
- ☐ Mężczyzna
- ☐ Inna / nie chcę podawać

2. Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-29 lat
- ☐ 30-44 lata
- ☐ 45-59 lat
- ☐ 60 lat i więcej

3. Miejsce zamieszkania:

- ☐ Miasto Kwidzyn
- ☐ Gmina wiejska Kwidzyn
- ☐ Gmina Gardeja
- ☐ Gmina Prabuty
- ☐ Gmina Ryjewo
- ☐ Gmina Sadlinki

II. JAKOŚĆ ŻYCIA W POWIECIE KWIDZYŃSKIM

4. Jak oceniasz warunki życia w powiecie kwidzyńskim?

- ☐ ☐ Bardzo dobre
- ☐ ☐ Dobre
- ☐ ☐ Średnie
- ☐ ☐ Złe
- ☐ ☐ Bardzo złe

5. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykasz się w powiecie? (można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ ☐ Bezrobocie
- ☐ ☐ Ubóstwo
- ☐ ☐ Uzależnienia (alkohol, narkotyki, hazard)
- ☐ ☐ Przemoc w rodzinie
- ☐ ☐ Problemy zdrowia psychicznego
- ☐ ☐ Problemy mieszkaniowe
- ☐ ☐ Trudności w dostępie do usług zdrowotnych
- ☐ ☐ Inne (jakie?) _____

6. Którym grupom społecznym najtrudniej żyje się w powiecie kwidzyńskim? (można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ ☐ Osoby starsze
- ☐ ☐ Osoby z niepełnosprawnościami
- ☐ ☐ Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego
- ☐ ☐ Osoby bezdomne
- ☐ ☐ Osoby długotrwale bezrobotne
- ☐ ☐ Rodziny wielodzietne
- ☐ ☐ Inne (jakie?) _____

III. PROBLEMY DZIECI I MŁODZIEŻY

7. Jakie zagrożenia społeczne uważasz za najistotniejsze dla dzieci i młodzieży w powiecie?
(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

- ☐ Uzależnienia od nowych technologii
- ☐ Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- ☐ Zaniedbania wychowawcze
- ☐ Alkohol, narkotyki, dopalacze
- ☐ Przemoc rówieśnicza
- ☐ Problemy psychiczne i depresja
- ☐ Inne (jakie?) _____

IV. USŁUGI SPOŁECZNE W POWIECIE KWIDZYŃSKIM

8. Jak oceniasz dostępność usług społecznych w powiecie?

- ☐ Bardzo dobrą
- ☐ Dobrą
- ☐ Średnią
- ☐ Złą
- ☐ Bardzo złą

9. Czy wiesz, gdzie szukać pomocy w przypadku problemów społecznych?

- ☐ Tak
- ☐ Nie

10. Jakie usługi społeczne powinny zostać rozwinięte w powiecie? *(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)*

- ☐ Pomoc dla seniorów
- ☐ Wsparcie psychologiczne dla mieszkańców

- ☐ Opieka nad dziećmi i rodzinami w trudnej sytuacji
- ☐ Programy przeciwdziałania uzależnieniom
- ☐ Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami
- ☐ Inne (jakie?) _____

11. Jakie działania mogłyby poprawić jakość życia w powiecie kwidzyńskim? (krótka odpowiedź)

3. Tematyka spotkań zespołu. Przykładowe obszary do dyskusji/ analiz/ wymiany poglądów/ rozwiązań

1. Diagnoza stanu obecnego

- **Analiza liczby i struktury instytucji opieki społecznej w powiecie**
 - Ilu podopiecznych przebywa w placówkach?
 - Jakie typy instytucji funkcjonują (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo- wychowawcze, ośrodki wsparcia)?
 - Jakie są warunki bytowe w tych instytucjach?
- **Identyfikacja grup społecznych wymagających wsparcia**
 - Osoby starsze wymagające opieki długoterminowej;
 - Osoby z niepełnosprawnościami;
 - Dzieci w pieczy zastępczej;
 - Osoby w kryzysie bezdomności;
 - Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- **Ocena dostępności usług środowiskowych i alternatywnych form wsparcia**
 - Jakie usługi są dostępne w lokalnych społecznościach?
 - Jakie są luki w dostępie do usług wspierających samodzielność?
 - Jakie są potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia pozainstytucjonalnego?

2. Planowanie procesu deinstytucjonalizacji

- **Określenie strategii ograniczania roli instytucji opiekuńczych**
 - Stopniowe zmniejszanie liczby miejsc w instytucjach;
 - Tworzenie planów indywidualnego wsparcia dla mieszkańców placówek;
 - Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych;
 - Rozwój usług opieki domowej;
 - Wprowadzenie asystentów osobistych dla osób z niepełnosprawnościami;

- **Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi**
 - Angażowanie NGO w świadczenie usług społecznych;
 - Współpraca z samorządem i służbami zdrowia;
 - Działania w partnerstwie z biznesem (np. programy wsparcia zatrudnienia);

3. Finansowanie i zasoby

- **Możliwości pozyskania środków z funduszy krajowych i unijnych**
 - Programy wsparcia w ramach Funduszy Europejskich;
 - Dotacje rządowe na rozwój usług środowiskowych;
 - Współpraca z organizacjami międzynarodowymi;
- **Optymalizacja wydatków w ramach budżetu samorządowego**
 - Przesunięcie środków z opieki instytucjonalnej na usługi środowiskowe;
 - Inwestycje w mieszkalnictwo wspomagane i usługi ambulatoryjne;
 - Wykorzystanie środków z programów społecznych;
- **Wsparcie dla osób korzystających z nowych form opieki**
 - Finansowanie usług asystenckich;
 - Dofinansowanie do adaptacji mieszkań dla osób z niepełnosprawnościami;
 - Wsparcie finansowe dla rodzin przejmujących opiekę nad bliskimi;

4. Edukacja i zmiana społeczna

- **Kampanie informacyjne dotyczące deinstytucjonalizacji**
 - Spotkania i debaty publiczne;
 - Materiały informacyjne dla mieszkańców powiatu;
 - Promowanie dobrych praktyk z innych regionów;

- **Wsparcie i szkolenia dla rodzin i opiekunów**
 - Warsztaty z zakresu opieki nad osobami zależnymi;
 - Programy wsparcia psychologicznego dla rodzin;
 - Doradztwo prawne i finansowe dla opiekunów;
- **Kształcenie kadr do pracy w systemie wsparcia środowiskowego**
 - Kursy dla asystentów osobistych osób niepełnosprawnych;
 - Szkolenia dla pracowników socjalnych;
 - Edukacja w zakresie metod pracy środowiskowej;

5. Współpraca międzysektorowa

- **Koordynacja działań pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, służbą zdrowia i edukacją**
 - Wspólne programy wsparcia dla osób wymagających opieki;
 - Integracja działań pracowników socjalnych, pielęgniarek i terapeutów;
 - Tworzenie lokalnych centrów usług społecznych;
- **Wymiana doświadczeń z innymi regionami wdrażającymi deinstytucjonalizację**
 - Organizowanie wizyt studyjnych;
 - Udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach;
 - Analiza dobrych praktyk w Polsce i za granicą;
- **Rola lokalnych liderów i społeczności w procesie zmian**
 - Angażowanie mieszkańców w tworzenie usług społecznych;
 - Wspieranie inicjatyw oddolnych (np. grup wsparcia);
 - Promowanie postaw prospołecznych i solidarności międzypokoleniowej;

6. Monitoring i ewaluacja działań

- **Określenie wskaźników sukcesu**
 - Liczba osób objętych usługami środowiskowymi;

- Spadek liczby mieszkańców instytucji opiekuńczych;
 - Wzrost jakości życia beneficjentów usług pozainstytucjonalnych;
- **Ocena skuteczności wdrożonych rozwiązań**
 - Badania satysfakcji wśród osób objętych wsparciem;
 - Analiza kosztów i efektywności różnych form pomocy;
 - Konsultacje społeczne na temat dalszego rozwoju usług;
- **Modyfikacja strategii na podstawie zebranych doświadczeń**
 - Korekta programów wsparcia na podstawie wyników badań;
 - Dostosowanie usług do zmieniających się potrzeb społecznych;

4. Wykonawca

